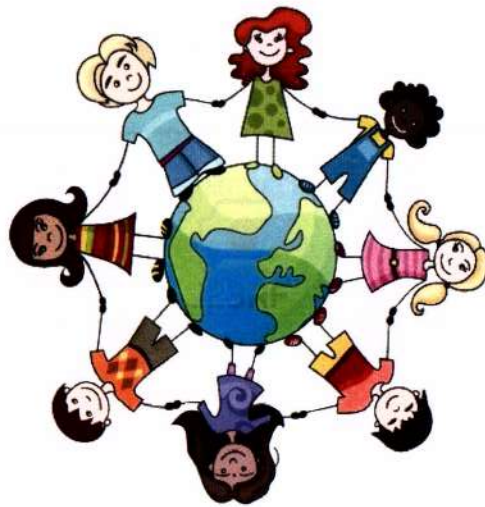

VASKÚT-BÁTMONOSTOR NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2022

Az óvoda adatai

Az intézmény megnevezése:	VASKÚT-BÁTMONOSTOR NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA
Az intézmény rövidített neve:	VBNNÓ
Az intézmény német nyelvű neve:	Deutscher Nationalitäten Kindergarten Waschkut- Bátmonostor
Az intézmény OM azonosítója:	201894
Az intézmény típusa:	Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodai nevelés
Az intézmény fenntartója:	<i>Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat</i>
Fenntartó címe:	6521 Vaskút, Kossuth L. u. 90.
Intézmény székhelye:	6521 Vaskút, Damjanich u. 38.
Telefon:	06-79/472-557
e-mail:	ovodavaskut@gmail.com
honlap:	www.vaskut-ovoda.hu
Telephely:	II. számú Óvoda
	6528 Bátmonostor, Kossuth Lajos u. 3.
Telefon:	06-79/474-204
e-mail:	batmonostoriovoda@gmail.com
honlap:	www.vaskut-ovoda.hu

Tartalom

Az óvoda adatai	2
Jogszabályi háttér.....	5
Bevezető.....	6
I. Az óvoda bemutatása	7
1. Gyermekkép, óvodakép	7
2. Értékrendünk (küldetésnyilatkozat)	8
Programunk rendszerábrája.....	9
II. Nevelési programunk alapelvei és a fejlesztés célja	10
Alapelveink	10
Óvodánk nevelési célja.....	10
III. Nevelési programunk feladatrendszere	12
1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés.....	12
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	22
4. Német nemzetiségi nevelés.....	24
5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, a fejlődés segítése	26
6. Gyermekvédelem	33
IV. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai.....	35
1. Játék.....	35
2. Verselés, mesélés	37
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	38
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	40
5. Mozgás	41
6. A külső világ tevékeny megismerése	43
7. Munka jellegű tevékenységek	46
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	48
V. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	51
Iskolaérettség elérését támogató tevékenység.....	53
VI. Innováció az óvodában, korszerű pedagógiai módszerek	54
1. Állatasszisztált terápia.....	54
2. Erdei óvoda	56
3. Hangerdő foglalkozások – a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszer	59
VII. Az óvodai élet megszervezése	60
1. Személyi feltételek	60
2. Tárgyi feltételek	62
3. Csoportszervezés.....	62
4. Napirend	63
5. Hetirend.....	64
6. Óvodai dokumentumaink	64
VIII. Az óvoda kapcsolatai	65
1. Család – óvoda	65
2. Iskola – óvoda	67

---

3. Kapcsolat a helyi német nemzetiségi szervezettel	67
4. Kapcsolattartás egyéb intézményekkel	68
5. Kapcsolat a katolikus egyházzal	68
Összegzés	69
Felhasznált irodalom.....	70
Legitimációs nyilatkozatok:	71
1. sz. melléklet.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Ziele und Aufgaben der zweisprachigen Erziehung	72
2. sz. melléklet	80
Migráns gyermekek interkulturális nevelése.....	80

Jogszályi háttér

- 2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről
- 137/2018.(VII.25.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 363/2012. (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 229/2012. (VIII. 28) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2017. évi XCVI. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 2017. évi XCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról
- 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 39. §
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet - a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 25-26. § és a rendelet mellékletei alapján
- 2017. évi C. törvény - Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

„Minden ember egész életében boldogságra vágyik, s, hogy mi jelent boldogságot? Mindig az értékek birtoklása. Az pedig, hogy ki mit tekint értéknek, az a neveltetése során dől el.”

(Kovács Andrásné: Értékek – célok – feladatok. Óvodai Élet: 1997. V. 5. Sz.)

Bevezető

Zaklatott, nehezen érthető világunkban hosszú és nehéz út vezet a felnőtté válásig. A felnőttek világa a gyermek számára megismerhetetlen, még nincs tisztában önmagával, kiszolgáltatott helyzetében segítséget vár tőlünk, felnőttektől.

Szeretne „nagyra” nőni, olyanná válni, mint amilyenek mi vagyunk. A felnőtté válás azonban nem verseny és nem varázslat eredménye. Mi komolyan vesszük kéréseit, odafigyelünk rá, szeretjük és tiszteljük őt, így segítségünkkel gyűjti az útravalót egészséges és boldog életéhez akkor is, ha hátrányokkal érkezik hozzánk. Nem tökéletes lényt akarunk formálni, hanem becsülettel megteszünk mindent, hogy felelősen gondolkodó, értékes **emberré** váljon.

Helyi Pedagógiai Programunkat 1999-ben készítettük, 2004-ben átdolgoztuk, majd a 255/2009. (XI. 20-án) kiadott kormányrendelet szerint felülvizsgáltuk. Ezt követően többször került módosításra a jogszabályi változások, szervezeti átalakítás, a program alkalmazása során a tapasztalatokból adódó módosítások, valamint intézményi innováció beépítése folytán.

Programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett az Alapító Okiratban foglaltak, az SNI irányelvek és a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve alapján dolgoztuk át. Feladataink meghatározásánál figyelembe vettük fenntartónk elvárásait, a helyi sajátosságokat és építettünk meglévő tapasztalatainkra.

A Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda Pedagógiai Programja átfogja a teljes óvodáskor nevelő-fejlesztő munkáját és határozatlan időre készült.

I. Az óvoda bemutatása

„A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet. ... Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, amire képes, önállóan el is végezhesse.” (Maria Montessori)

A Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda mindkét feladatellátási helyén ellátja az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját.

A gyermekek gondozására, nevelésére 2 épületben 6 óvodai csoportszoba áll rendelkezésünkre. Székhelyünk Vaskúton, telephelyünk Bátmonostoron található. A Bátmonostori óvoda 2006 óta intézményünk része.

Vaskúton az óvodaépület (korábban II. számú Óvoda) 1968-ban történt átalakítással, bővítéssel nyerte el azt az arculatát, mely közel 50 évig jellemezte működését. 2011-ben pályázati forrásból akadály mentesítették, majd 2016-ban szintén pályázati forrásból teljes átalakításra és bővítésre került sor, melynek következtében a korábbi I.sz. Óvoda (egykori székhelyóvoda) megszűnt. Vaskúton 4, részben osztott csoportban 110 gyermeket fogadhatunk. Bátmonostoron két részben osztott csoportban maximálisan 50 gyermek vehető fel.

Intézményünk 2015. szeptember 1-től a Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat fenntartása alatt áll.

Óvodánkat úgy alakítottuk ki, hogy családias, értékeket és érzelmeket sugárzó legyen, ahol a gyermekek kétnyelvű környezetben, boldogan, kiegyensúlyozottan és biztonságban élnek.

Jelképünknek a „Gyermekekkel körbevett földgömböt” választottuk, amely óvodánk sokszínűségére, sokoldalúságára utal, és egyben összetartozásunkat is jelképezi.

Kétnyelvű német nemzetiségi nevelést biztosítunk a német nemzetiségi származású, vagy a nemzetiségi nyelv iránt érdeklődő szülők gyermekei számára.

1. Gyermekkép, óvodakép

*„Minden gyermek nagyszerű emberré nevelhető,
s a lehetőségeknek nincsenek határai.”*

(Ancsel Éva)

Számunkra minden gyermek egyedi, önálló, fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A saját

fejlődési ütemének megfelelő egyéni bánásmód, gondoskodás és különleges védelem biztosítása minden érte tevékenykedő felnőtt számára kötelező feladat.

Arra törekszünk, hogy testileg, lelkileg, szociálisan érett, kiegyensúlyozott személyiségű, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet elérő gyermekeket neveljünk.

Fontos számunkra, hogy a bennük rejlő képességekből minél többet kibontakoztassunk, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kiteljesedjenek.

Váljanak szűkebb közösségük tevékeny tagjaivá, fogadják el, és együttműködően alakítsák annak szokás- és normarendszerét.

Egyéniségük megtartásával merjék véleményüket tisztelettudóan, őszintén, kulturáltan elmondani, és legyenek nyitottak mások véleményének meghallgatására.

Ösztönözzük őket a toleranciára, a különbözőségek elfogadására, az egymás iránti tiszteletre, megértésre, a német nemzetiség nyelvének, hagyományainak és szokásainak megismerésére, ill. tiszteletben tartására.

Mindent megteszünk azért, hogy a hozzánk járó gyermekek érdeklődők, nyitottak, a szépre fogékonyak, munkájukban igényesek és a lehetőségeikhez mérten alkotók legyenek.

Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, segítjük környezettudatos magatartásának kialakulását, és nem adunk helyet az előítéletek kibontakoztatásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

2. Értékrendünk (küldetésnyilatkozat)

Nevelési törekvéseinkben érték mindaz, ami a gyermek számára jó, szép és igaz.

JÓ a gyermek számára óvodánk érzelmi biztonságot adó légköre, ahol többirányú szeretetkapcsolatban élhet, sokat játszhat, és érdeklődésének, természetes kíváncsiságának megfelelő tevékenységekben vehet részt.

SZÉP a gyermek számára minden esztétikai érték, melyre közös felfedezéseink során rácsodálkozunk, melyben gyönyörködünk, ezáltal megtanítjuk őt arra, hogy képes legyen nem csupán „nézni”, hanem felfedezni, rácsodálkozni, vagyis „látni”.

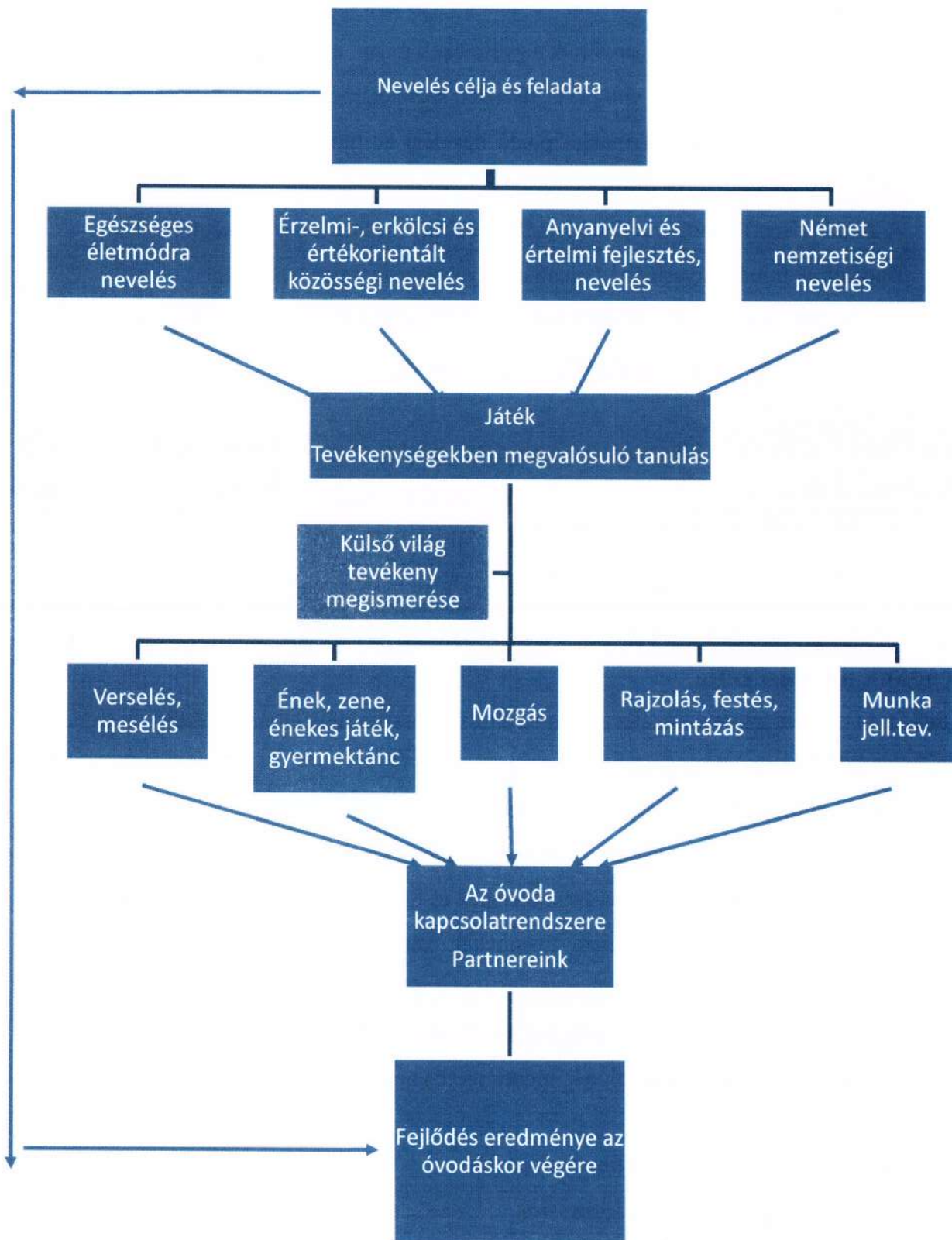
IGAZ a gyermek számára minden olyan élmény, tapasztalat és ismeret, amelyet sokszínű tevékenység által szerezhet meg óvodánkban.

Értékfelfogásunk hatással van a gyermekekre és rajtuk keresztül a szülőkre, ezáltal az óvoda valamennyi dolgozója minta a nevelésben.

Értékválasztásunkban az örök emberi értékeket tekintjük iránymutatónak.

Programunk rendszerábrája

II. Nevelési programunk alapelvei és a fejlesztés célja

Alapelveink

- * A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- * Tiszteletben tartjuk és megerősítjük a gyermekek jogait, emberi méltóságát.
- * Óvodánkban a gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- * Inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk.
- * A személyiségfejlesztés mellett kiemelt figyelmet fordítunk a közösségformálásra.
- * Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- * Törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- * Támogató, elfogadó bánásmódot alkalmazunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel.
- * A nevelés során alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, amellyel segítjük egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak fejlődését.
- * Hangsúlyozzuk a játék, ezen belül a szabad játék elsődlegességét.
- * Törekszünk óvodánk kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére.

Óvodánk nevelési célja

Célunk a 3 – 7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- * a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés,
- * a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- * a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása,
- * a német nemzetiséghez tartozó gyermekek kétnyelvű nevelése, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása,
- * a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása,
- * a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

A célok megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- * a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- * az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,

- * a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- * a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra,
- * e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről,
- * a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről
- * a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások szervezéséről

III. Nevelési programunk feladatrendszere

Nevelési feladataink alapvetően a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- * az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés,
- * az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- * az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása,
- * német nemzetiségi nyelvi nevelés,
- * a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

Ebben az életkorban kiemelt feladatunk a gyermek egészséges életvitel iránti igényének alakítása, testi-lelki fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- * a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- * a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- * a gyermek testi képességei fejlődésének elősegítése;
- * a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- * az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- * a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- * a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- * megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- * Egészséges táplálkozás
- * Mindennapos testnevelés, testmozgás
- * Személyi higiéné

- * Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- * A bántalmazás, erőszak megelőzése
- * Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Étkezés, egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. Az óvodás gyermek az ébrenlétének felét - háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

- * Az étkezésnél igényességre, kulturált viselkedésre neveljük a gyermekeket.
- * Fontosnak tartjuk az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozást, a gyermekek egyéni ízlésének ismeretét, formálását.
- * A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztására.
- * Folyadékot egész nap biztosítunk a gyermekek számára.
- * A villa és a kés használatával fokozatosan ismertetjük meg a gyerekeket.
- * A szülők által hozott gyümölcsökkel és zöldségfélékkel egészítjük ki a szolgáltató által biztosított étrendet, formáljuk a gyermekek ízlését, hangsúlyozzuk a nyers zöldség- és gyümölcsfogyasztás fontosságát.
- * Ösztönözzük óvodásainkat az intenzív rágásra, mellőzzük a túlzott édességfogyasztást.
- * Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- * Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsoljanak be a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- * A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.

- * Figyelembe vesszük az OETI által elkészített táplálkozás-egészségügyi ajánlást a közétkeztetés során, mely meghatározza a naponta biztosítandó élelmiszereket.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

- * Az egészségfejlesztő program célja a gyermek testi és lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres testmozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével. A gyermekek egyénileg eltérő mozgásigényének kielégítését változatos tevékenységekkel, sokféle szabad mozgással és célirányos fejlesztő mozgással valósítjuk meg. Egészségpedagógiai cél a mozgás megszerettetése, öröm átélése.
- * Fontosnak tartjuk, hogy rendszeresen, minden nap mozogjanak a gyerekek jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben, lehetőleg a szabadban.
- * Sétákat, kirándulásokat szervezünk, amelyek levegőzést, mozgást és hangulatos együttlétet biztosítanak a csoport számára.
- * Figyelünk a hanyag testtartásra hajlamos gyermekekre, tartásjavító és egyéb prevenciók játékokat, gyakorlatokat alkalmazunk.
- * Az óvodai udvar fejlesztő játékeszközei adta lehetőségek kihasználása, szervezett mozgásfoglalkozások, szabad tevékenységek által.
- * Prevenciók torna, vitamintorna, gyógytestnevelés és egyéb mozgáslehetőségek felkínálása lehetőség szerint.
- * Kirándulásokra, sportnapra, szabadidős programokra ösztönözzük a családokat, alkalmanként az óvodával közösen.

Személyi higiéné

Gondozás

- * A gondozási teendők ellátása során nyugodt, bizalommal teli gyermek – felnőtt kapcsolatban stabil egészségügyi szokásrendszert alakítunk ki, melynek kritériuma a megértés és a tapintat.
- * Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket testi szükségleteik egyre önállóbb kielégítésére.
- * Napirendünkkel a gyermek életkorának megfelelő optimális **életritmust** alakítunk ki.

Testápolás

- * A testápolással megalapozzuk a gyermek tisztaságigényét és egészségügyi szokásait.

- * Építünk a gyermekek utánzási hajlamára és segítőkész jelenlétünkkel, példamutatással lerövidítjük a szokástanulás folyamatát.
- * Már kiscsoportban elkezdjük a fogmosás helyes technikájának gyakorlását.
- * Elősegítjük a helyes orrfúvás, a papír zsebkendő-használat kialakulását.

Öltözködés

- * Az öltözködéssel a gyermekek testének védelmét biztosítjuk az időjárás változásaival szemben, megalapozzuk önállóságukat, formáljuk ízlésvilágukat.
- * Figyelünk a túlöltöztetés elkerülésére, a gyermekek ruházata az időjárásnak megfelelő, réteges, kényelmes, célszerű, könnyen fel- és levehető legyen.
- * Kérjük a szülőket, hogy legyen a gyermeknek az időjárásnak megfelelő ruházata (gumicsizma, esőkabát, sapka, sál; télen megfelelő kesztyű, csizma, bélelt nadrág), továbbá biztosítsanak váltóruhát, pizsamát, tornafelszerelést és a csoportban való használatra a lábak egészséges fejlődését elősegítő cserecipőt (papucs nem lehet).

Pihenés

- * Pihenésre minden gyermeknek szüksége van. Az alvási szokásokat tiszteletben tartjuk, de törekszünk az esetleges otthoni rossz szokások tapintatos befolyásolására.
- * Igyekszünk a délutáni pihenéshez szükséges kedvező körülményeket minden gyermek számára megteremteni és fenntartani.

Testi és lelki egészségfejlesztés, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés

- * Célja¹ elősegíteni a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, környezethez való alkalmazkodást, pozitív hatást gyakorolni a gyermek személyiségének fejlődésére.
- * Gondoskodunk a személyes higiénia eszközeiről, megtanítjuk ezek használatát.
- * Biztosítjuk a higiénikus körülményeket, különös tekintettel a járványügyi előírásokra; a szabályokat, azok betartásának fontosságát életkoruknak megfelelő formában a gyerekekkel is tudatosítjuk.

---

¹ 20/2012. EMMI rendelet 131§

- * A gyermekek edzése, a levegőhöz, napfényhez szoktatása érdekében - az időjárástól függően - igyekszünk minél több időt a szabad levegőn tölteni.
- * Fokozott figyelmet fordítunk a nap káros hatásainak kiküszöbölésére, amelyet udvarunkban árnyas helyekkel, napernyőkkel, napvitorlákkal biztosítunk.
- * Erős UV sugárzás esetén 11.00-tól 15.00 óráig a gyermekek nem tartózkodhatnak a szabadban.
- * Az állóképesség fejlesztése érdekében sokat sétálunk, gyalogolunk (télen is), $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ alatt azonban nem visszük ki a gyermekeket a szabadba.
- * Egészségüket szervezünk, melynek során fokozott hangsúlyt fektetünk az egészséges ételek, a testmozgás és testápolás, a helyes szokások népszerűsítésére.
- * Lényegesnek tartjuk, hogy ismerjük a gyermek olyan tartós betegségét, esetleges betegségekre való hajlamát, amely a közösségbe kerülését nem akadályozza (pl.: krupp, allergia, asztma, lázgörcs, epilepszia, diabetes stb.)
- * A gyermek egészségi állapotának változásáról értesítjük a szülőket.
- * A gyermekeket arra neveljük, hogy óvják saját testi épségüket és törekedjenek társaik testi épségének védelmére, felhívjuk a figyelmüket az őket veszélyeztető tényezőkre.
- * Az intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott foglalkozáson, vagy az intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen a gyermekek is részt vesznek, a gyermekek zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen 6 év alatti gyermekek vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az $L_{Aeq} M30$ 75 dB értéket.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- * Az óvoda dolgozóinak nem dohányzó magatartása, erre vonatkozó előírások betartása, szabad beszélgetések, irányított témafoglalkozások, környezet védelmére nevelés.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális

sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” (A WHO definíciója)

- * A pedagógus kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- * Pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- * A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- * Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- * A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

A 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet 168§- a rögzíti, hogy a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek védelmét, figyelemmel a balesetmegelőzés szempontjaira, balesetmentes környezet kialakítására.

Az erre vonatkozó részletes leírást, óvó-védő intézkedéseket intézményünk SZMSZ-e tartalmazza.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek képes szükségleteinek késleltetésére.
- * A testápolással, tisztálkodással kapcsolatos teendőket önállóan végzi.
- * Önállóan öltözködik, vetkőzik, szükség esetén segítséget kér.
- * Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- * Kulturáltan étkezik.
- * Igényévé válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság.

- * Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermeknél a személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért kiemelt jelentőségű, hogy kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül az óvodában.

Az „én” fejlődés során az önérvényesítő magatartástól eljut a gyermek az óvodáskor végére az önkifejező, kezdeményező, a másokkal való együttműködő magatartás szintjére.

A gyermeknek a felnőtthez fűződő viszonya jelenti az érzelmi biztonságot, ezért az óvodapedagógus és a dajka személyisége modell értékű a gyermek számára, harmonikus együttműködésük, viszonyuk egy-egy gyermekhez akaratuk ellenére is hat a gyermekcsoporton belüli kapcsolatokra.

Feladataink:

- * A csoportszobák kialakításánál figyelünk arra, hogy esztétikusak, otthonosak, hangulatosak legyenek, berendezésük biztonságot legyen a gyermekek számára.
- * Szeretetteljes, nyugodt légkörben fogadjuk a gyermekeket, és mindent megteszünk azért, hogy az elválás a szülőtől egyre könnyebb legyen.
- * Minden gyermekhez megértéssel, szeretettel fordulunk, igyekszünk pótolni a szülők távollétében a család szeretetét.
- * Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- * Magatartásunk határozott, következetes, de barátságos; a gyermekek érezzék, mit tartunk jónak, helyesnek és mit utasítunk el.
- * El kell érniük, hogy a gyermekek figyeljenek egymásra, éljék bele magukat a másik helyzetébe, fogadják el és tiszteljék a különbözőségeket, társaik eltérő külsejét, viselkedését, különleges állapotát.
- * Egy gyermek se maradjon észrevétlen a gyermekcsoportban.
- * Keresztnéven szólítással, gondoskodással vesszük körül a gyermeket.
- * A gyermekek konkrét és pozitív megerősítést kapnak természetes megnyilvánulásaikra és teljesítményükre.
- * Tilalmak állítása helyett választási lehetőségek biztosításával segítjük elő, hogy neveltjeink képessé váljanak az önálló döntésre és hibáik javítására.
- * Az adott életkor szintjén erősítjük az érzelmi átélést, az érzelmek felismerését, saját érzelmeik pontos kifejezését és indulataik normák szerinti uralását.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció színterei:

- A beszoktatás, befogadás
- Együttlét a mindennapokban, közös tevékenységek
- Ünnepek, hagyományok

A beszoktatás, befogadás

Feladataink:

- * A felvett gyermekek és szülei számára ismerkedő „Ovinyitogató” nyílt napot szervezünk.
- * A gyermek óvodába kerülése előtt, családlátogatás alkalmával (a szülő beleegyezése esetén) megismerkedünk a család életével, megbeszéljük a befogadás menetét, és tájékozódunk a gyermek egyéni sajátosságairól, a családból hozott szokásairól.
- * Fontosnak tartjuk a szülővel együtt történő beszokást, ebben a fokozatosság elvét követjük. A gyermekek igényei szabják meg, hogy ez mennyi ideig tart.
- * A kicsik (szükség szerint) behozhatják az óvodába kedvenc, biztonságot nyújtó játékaikat, tárgyaikat.
- * Az új kiscsoportosok befogadása és gyakori megbetegedések miatti visszaszoktatása egész évben folyamatosan történik.
- * Szeretettel fordulunk a nyári szünetről visszatérő gyermekek felé.
- * Fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal segítjük a másik csoportba átkerülő gyermekeket.

Együttlét a mindennapokban, közös tevékenységek

Feladataink:

- * Óvodai együttlétünket kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör jellemezze.
- * Segítjük a pozitív érzelmekben megnyilvánuló társas kapcsolatok, barátságok alakulását, fejlődését.
- * Kialakítjuk, következetesen alkalmazzuk a társas együttélés szabályait (egymásra figyelés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése), és elvárjuk a gyermekektől a szabályokhoz való alkalmazkodást.
- * Az óvodapedagógus a csoportjában felmerülő konfliktusokat hatékonyan kezeli, a gyermekeket a kompromisszumos megoldásra ösztönzi.

- * Az összhang és az egyező nevelő hatás megteremtése érdekében a csoport szokás- és normarendszerét a csoportban dolgozó óvodapedagógusok együtt határozzák meg, és tevékenységüket összehangolják a csoport dajkájával, pedagógiai asszisztenssel.
- * Személyes példamutatással közvetítjük azokat az erkölcsi normákat és tulajdonságokat, amelyek a jó és a rossz felismerését, az őszinteséget, az igazmondást, igazságosságot, a felelősségvállalást, a segítőkészséget, az önzetlenséget, a figyelmességet, a különbözőségek iránti megértés kialakulását segítik a gyermekekben.
- * A szülői felelősség erősítésére, a partneri együttműködés kialakítására törekszünk.
- * Fontos számunkra az együttműködés, valamint a változatos módszerekkel történő közösségi kapcsolatok és érzelmek alakítása, erősítése az óvodai és az óvodán kívüli tevékenységek során.
- * Változatos napi tevékenységek, séták, kirándulások, ünnepek együttesével tesszük lehetővé a szülőföldhöz való kötődés kialakulását, a szűkebb és tágabb környezet megismerését, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet alapja.
- * Állandó figyelemmel kísérjük a nehezebben szocializálódó, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a kiemelkedő képességű gyermekeket, szükség esetén segítséget nyújtunk, vagy szakemberek bevonását szorgalmazzuk.

Ünnepek, hagyományok

Szokásaink, hagyományaink, ünnepeink érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre adnak lehetőséget.

Feladataink:

- * Ünnepeinket meghittebb együttlét, hosszan tartó készülődés jellemzi. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplő ruhás felnőttek és gyermekek.
- * Minimálisra csökkentjük a gyermekeket megterhelő, szorongással járó szerepeltetést.
- * Az ünnepek csak a szülők közreműködésével érhetik el hatásukat, nem jelenthetnek megterhelést a családoknak.

Az ünnepek, hagyományok három témakörhöz kapcsolódnak:

A **gyermekek ünnepei**: születésnap és/vagy névnap; Anyák napja, Gyermeknap,
Nagycsoportosok búcsúztatása

Hagyományainkkal összefüggő ünnepek:

Szent Márton nap

Advent, Mikulás, Karácsony

Farsang, Maszkázás

Zöldágjárás – Húsvéhoz, vagy Pünkösdhöz kötődően

Húsvét

Megemlékezés: Március 15. (Az 1848-as forradalom évfordulója.)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek önálló a kapcsolatteremtésben: kérés, köszönés, megszólítás, válaszolás.
- * Tisztelettudó a viselkedése.
- * Képes az együttműködésre, belátásra.
- * A vállalt feladatot elvégzi, a megkezdett munkát befejezi.
- * Elfogadja társai esetleges különbözőségét.
- * Szívesen segít társainak, a felnőtteknek és örül a csoport közös sikereinek.
- * Igényli a helyes viselkedés szabályainak betartását.
- * Érzelmén, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- * Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- * Igényévé válik az együttélés szabályainak betartása, társait is figyelmezteti erre.
- * A gyermek örömmel és szívesen éli meg a hagyományos ünnepeket, ünnepélyeket.
- * Élő hagyományokat és kultúrát ismerhet és erősíthet meg, toleráns és nyitott lesz más kultúrák iránt.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával.

A beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése kiemelt jelentőséggel bír programunkban. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében, az egész nevelés folyamatában megvalósítandó feladat.

A megismerési képességek fejlesztése változatos tevékenységeken keresztül, elsősorban a gyermek játékában valósul meg.

Célunk:

- * A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- * A kognitív képességek fejlesztése:
  - egyre pontosabb valóság-hű észlelés,
  - figyelem-összpontosításra való képesség,
  - valósághoz közelítő képzeleti működés,
  - reproductív emlékezet,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
  - az alakuló fogalmi gondolkodás.
- * A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- * A beszédhallás és a szövegértés fejlesztése.
- * A verbális és nonverbális eszköztár kialakításával a kapcsolatfelvétel támogatása, az információ átadás-átvétel segítése.

Feladataink:

- * Nyugodt, természetes légkört alakítunk ki, ahol a gyermekek bátran, őszintén beszélhetnek arról, ami őket foglalkoztatja.
- * Kihasználjuk a nap folyamán adódó lehetőségeket, hogy minél többet beszéljünk a gyermekekkel, kérdéseikre érdemi választ adjunk, s ösztönözzük őket az egymás közötti verbális kommunikációra.
- * Jól érthető, tiszta beszéddel, helyes mintaadással segítjük a beszédértés alakulását, csiszoljuk a gyermekek beszédkultúráját, gazdagítjuk szókincsüket.
- * Nyelvi játékokkal, bábozással oldjuk gátlásaikat, közös tevékenységek során alakítjuk a gyermekek beszédfigyelmét, önuralmát.

- * Figyelemmel kísérjük az egyes gyermekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét. Beszédzavarok, beszédhibák esetén a szülővel és a logopédussal együttműködünk, segítjük a gyermek felzárkóztatását.
- * Fontosnak tartjuk a családok anyanyelvi kulturáltságának megismerését. A szülőket meggyőzzük arról, hogy az otthoni anyanyelvi élmények, meghitt együttlétek, közös beszélgetések mennyire fontosak a gyermekek nyelvi fejlődése szempontjából.
- * A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítunk olyan változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- * Aktív cselekedtetéssel fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit és eljuttatjuk őket a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- * A spontán adódó helyzetek kihasználásával, szervezett tevékenységekkel, élmények nyújtásával, aktív cselekedtetéssel, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosításával segítjük a megismerési funkciók fejlődését (érezkelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), és fejlesztjük a gyermekek kreativitását.
- * Lehetőségeinkhez mérten eredeti helyszíneken juttatjuk élményhez a gyerekeket (szüret, pince, kukoricatörés, kert, piac, bolt, stb.)
- * A migráns gyermekek magyar nyelvi ismereteit egyéni fejlesztéssel segítjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek szívesen vesz részt a különböző tevékenységekben.
- * Képes figyelmét rövid ideig összpontosítani.
- * Törekszik a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére.
- * Rendelkezik problémafelismerő- és megoldó képességekkel.
- * Segítséggel ellenőrzi tevékenységét, javítja tévedéseit.
- * Törekszik az önértékelésre.
- * Tudja alkalmazni ismereteit a gyakorlatban.
- * Befogadó és érdeklődő, másokat is képes meghallgatni.
- * Szívesen beszél, ismeri a használt szavak tartalmát.
- * Élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni.
- * Beszéde összefüggő, folyamatos.
- * Ismeretei és általános tájékozottsága megfelelő.

4. Német nemzetiségi nevelés

*„Minden nemzetnek fő kincse a nyelve.
Bármit elveszthet, visszaszerezheti,
De, ha a nyelvét elveszti
Isten se adja vissza többé.”*

(Gárdonyi Géza)

Óvodánkban a szülők igényének megfelelően biztosítjuk a kétnyelvű nevelést, melyről a gyermekek óvodai beíratásakor írásban nyilatkoznak.

Nemzetiségi nevelést biztosító óvodaként a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve irányadó. A tevékenységi formák az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint kerülnek kialakításra, úgy, hogy a tartalmakhoz felhasználjuk a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

A nemzetiségi óvodai nevelés a következő forma szerint valósul meg intézményeinkben:

- * Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda

Az óvoda mindkét nyelvet, a nemzetiség nyelve és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja.

Az óvodai élet tevékenységi formáiban a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van. Minden csoportban biztosított egy német nemzetiségi óvodapedagógus, akik önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel folyamatosan fejlesztik nyelvi kultúrájukat.

Célunk:

Az óvodai nevelés során örökítsük tovább a nemzetiség nyelvét, a nemzetiségi kultúra hagyományait, szokásait. Alapozzuk meg a nemzetiségi identitás alakulását, támogassuk nyelvi kompetenciáinak fejlődését, az iskolai nyelvtanulás megalapozását.

Feladataink:

- * Olyan légkört alakítunk ki a csoportban, amelyben természetes a német nyelv használata.
- * Pozitív nyelvi attitűd kialakítása a német nyelv iránt.
- * Fontos, hogy a gyermek jól érezze magát a csoportban, mert csak akkor lesz kíváncsi, érdeklődő, a kétnyelvű modell követésére kész, ha védettséget, biztonságot érez.
- * Kiemelkedően fontos a pedagógus mintaadó szerepe, a tiszta kiejtés, helyes artikuláció, megfelelő beszédtempó. Az óvónő gesztikulációjával és mimikájával is segíti a nyelvelsajátítást, beszédértést.

- * A kiejtést mondókák, versikék, énekek ismételtetésével és a válaszadó szerepének gyakorlásával tanítjuk meg a gyermeknek, a tevékenységeket és foglalkozásokat életkoruknak és képességeiknek megfelelően szervezzük.
- * A gyermekek szókincsét az évszakok, az ünnepek és a gyermek közvetlen környezete témáiból állítjuk össze, ill. az érdeklődési körüknek megfelelően rugalmasan alakítjuk.
- * Ünnepeinket kétnyelvűen szervezzük.
- * A passzív szókincs fejlesztését (a hallás utáni megértést) mondatmodellek alkalmazásával, tevékenységgel, mozgással, cselekvéssel kísért nyelvi helyzetekben valósítjuk meg.
- * Az ismeretanyagot magyar nyelven előkészítjük.
- * A tervezés alapja a heti téma, amelyhez a tevékenységek kapcsolódnak, ezeket a nemzetiségi óvónő németül tervezi, és zöld színnel írja a csoportnaplóba.
- * Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az **utánzás**on **alapuló nyelvelsajátítást**, ezáltal a kétnyelvű környezet egy idő után természetes lesz a gyermekek számára. Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszédsajátosságait, és pozitív megerősítéssel motiváljuk a német nyelv megismerését, elsajátítását.
- * Fejlődési naplóban rögzítjük a gyermekek német nyelvi kompetenciáinak fejlettségi szintjét.
- * Megismertetjük a gyermekekkel a német nemzetiség dalait, énekes játékeit, a táncművészet egyszerűbb motívumait, a zenei sajátosságokat (zenei hangsúlyok, mozgásformák, sajátos mozgások).
- * Nemzetiségi táncfoglalkozásokat szervezünk gyermekeinknek.
- * A Német Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényein fellépő óvodásaink népviselet jellegű ruhába öltöznek.
- * Nemzetiségi rendezvényeket, kirándulásokat szervezünk, ahol a még felkutatható hagyományok ápolására, megismerésére ösztönözzük gyermekünket.
- * Kapcsolatot tartunk más nemzetiségi intézményekkel.

Feladataink a nemzetiségi ismeretek átadásával és az identitás erősítésével kapcsolatosan:

- * Ismerkedjenek meg:
  - a magyarországi németek történetével (svábok bejövetele)

- az ünnepekhez kötődő hagyományápolással
- a betakarítási munkákkal (szüret, kukoricatörés-fosztás), egyéb munkákkal (kosárfonás, seprűkészítés, szövés)
- a nemzetiséghez is kötődő népi mesterségekkel, foglalkozásokkal (cipész, kékfestő, fazekas)
- lakóhelyük nevezetességeivel, amelyek a sváb kultúrához köthetők (falumúzeum)
- a helyi német nemzetiség viseletével
- régi népi játékokkal, játékszerekkel (dudogó, rongylabda, csutkababa, falovacska)
- kóstoljanak helyi nemzetiségi ételeket
- sváb mondókákkal, táncokkal, zenével, hangszerekkel.
- * Tárgyi emlékek gyűjtése szülők, nagyszülők bevonásával

Módszertani alapelveink:

- * Követésre méltó minta az óvónő részéről
- * Következetes német nyelvhasználat
- * Játékosság, gyermekközpontúság
- * Mikrocsoportos beszédfejlesztés, életkori sajátosságok figyelembevételével
- * Módszertani sokféleség, változatos, nyitott tanulási formák rugalmas alkalmazása
- * Nemzetiségi tartalmak tudatos választása és tematikus feldolgozása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek számára természetes a kétnyelvű kommunikáció.
- * Pozitívan viszonyul a német nyelvhez, nemzetiségi kultúrához és hagyományokhoz.
- * Érti a német nyelven megfogalmazott egyszerűbb kifejezéseket, utasításokat.
- * Ismer mondókákat, verseket, dalokat, körjátékokat, táncokat, meséket német nyelven.
- * Ismer néhány helyi nemzetiségi szokást, néhányat a tárgyi és a szellemi kultúra értékeiből, a nemzetiségre jellemző szimbólumot, növényt, motívumot.

5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, a fejlődés segítése

A) Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- a) Sajátos nevelési igényű gyermek
- b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- c) Kiemelten tehetséges gyermek

B) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

A) Különleges bánásmódot igénylő gyermek

Különleges bánásmódot igénylő gyermek – aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek. Nevelése és ellátása a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek vagy az intézmény fejlesztő pedagógusainak és gyógypedagógusainak igénybevételel történik.

a) A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarával vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

(2011.évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján.)

Feladatunknak tekintjük az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Célunk:

- * A harmonikus, nyugodt, biztonságot nyújtó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- * A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása, fejlődésük elősegítése, életminőségük javítása, ezáltal a későbbi társadalmi beilleszkedésük megkönnyítése.

Feladataink:

- * Olyan befogadó csoportléggkört alakítunk ki, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).

- * Szükségesnek tartjuk a felnőtt társadalom morális érzelmeinek alakítását, hogy az integrált nevelést elfogadják azok a szülők is, akik ép gyermekeket nevelnek.
- * az óvoda támogatja az óvodapedagógusok részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken
- * Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek a saját csoportjukban élik mindennapjaikat, csak az egyéni fejlesztés miatt és annak idejére hagyják el a gyermekcsoportot.
- * Az egyéni megsegítéshez szükséges tárgyi feltételeket lehetőségeink szerint biztosítjuk.
- * Együttműködünk a szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógussal, akinek javaslatát beépítjük az egyéni fejlesztési tervekbe, a módszerek kiválasztásába.
- * Kiemelten fontos megelőzni a teljesítménykudarokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását.

A következő elvek betartására törekszünk:

- * Minden gyermek fejleszthető
- * Segítő, támogató szemlélet, egyéni bánásmód alkalmazása
- * A gyermek meglévő képességszintje a kiindulási alap
- * A sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő képességű lehet
- * Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.
- * A tevékenységekhez egyenlő hozzáférést biztosítunk.
- * Az akaraterő, az alkalmazkodó képesség, az együttműködés, az önállóságra törekvés terén a gyermekeknek minden esetben csak annyi segítséget adunk, amennyi a továbblépéshez feltétlenül szükséges.
- * Pozitív visszajelzés, a sikeres teljesítmény megerősítése, dicséret.
- * A nevelés során az ép, vagy kevésbé sérült területekre támaszkodunk, mert ezek megerősítésével, a gyermekek sikerélményhez juttatásával bővül a fejleszhetőség lehetősége.
- * Mindig elegendő időt kell hagynunk a begyakorlásra.
- * Fontos, hogy együttműködjünk a családdal és a fejlesztést végző szakemberekkel.
- * A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A sajátos nevelési igényű gyermek is szívesen jár óvodába.
- * Megtalálja helyét a gyermekcsoportban, társai elfogadják, nem kerül peremhelyzetbe.
- * Örömmel és aktívan vesz részt a fejlesztő foglalkozásokon.
- * Sikerkritériumnak a gyermek beilleszkedését, önmagához mért fejlődését tekintjük.

b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.²

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Feladataink:

- egyéni képességek figyelembevétele
- fejlesztő célú egyéni foglalkozások, differenciálás
- kooperatív technikák alkalmazása, szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése
- az óvodapedagógus és a gyermek személyes, jó kapcsolata
- a kudarcok halmozódásának elkerülése
- szülőkkel való együttműködés

Miben valósul meg BTMN gyermekeket megillető különleges bánásmód:³

- megfelelő haladási tempó alkalmazása, a motiváció fenntartása

² 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

³ Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz...(ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar – Budapest, 2020)

- a figyelem fenntartása érdekes feladatok adásával, gyakorlati tevékenységgel
- az ismeretanyag több csatornán történő közvetítése
- rövid, egyszerű instrukciók adása
- értékeléskor a gyermek önmagához mért fejlődését kell figyelembe venni, az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez – a gyermek eredménye személyre szabottan kerüljön megerősítésre
- egyértelmű, világos keretek és szabályok, határozott felnőtt irányítás
- érzelmi, hangulati, figyelmi nehézségek miatt fokozott odafigyelés, a pozitívumok kiemelése
- a stresszhelyzetek csökkentése, érzelmi kontroll erősítése
- a gyermek önbizalmának erősítése, szorongásának oldása: gyakori pozitív visszajelzések, sikerélményhez juttatás, egészséges énkép alakítása
- fejlesztő értékelés alkalmazása: a fejlesztési célokat a gyermek erősségeire kell építeni
- a fejlesztések a megfelelő és szükséges területeken valósuljanak meg (a szakvélemény alapján)
- figyelem zavara esetén gyakori tevékenységváltás, kétszemélyes helyzetek teremtése, mozgásos feladatok beiktatása

Az óvodapedagógussal szembeni elvárások:

- alkalmanként részt vesz BTMN-hez kapcsolódó továbbképzésen, szakmai programon
- magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel rendelkezik (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- képes a szülőkkel való együttműködésre
- egyéni fejlesztési tervet készít (a fejlesztő pedagógus, esetleg gyógypedagógus együttműködésével)
- a diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a foglalkozásokba
- egy-egy probléma megoldásához alternatívákat keres, ha kell, a kollégái bevonásával
- együttműködik különböző szakemberekkel, azok iránymutatásait beépíti a pedagógiai folyamatokba
- közös szabályalkotással, a magatartásra vonatkozó szabályok megbeszélésével, azok gyakori elismertésével és következetes betartásával, illetve az elvárt viselkedés pozitív megerősítésével törekszik a konfliktusok megelőzésére.

c) Kiemelten tehetséges gyermek

A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4.§ 14. pontja kimondja, hogy kiemelten tehetséges gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetség ígéretes, kiemelkedő képességű gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását.

A tehetség megnyilvánulhat:

- intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás),
- speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális),
- viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).

Az óvodapedagógus feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás
- tanácsadás, támogatás a szülőnek,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása

A tehetségfejlesztés módja:

- Gazdagítás, dúsítás során differenciált tehetséggondozásban részesülhet az óvodában vagy az óvodán kívüli tehetséggondozó intézményben
- Gyorsítás, léptetés segíti, hogy a tankötelezettsége előtt megkezdje azt
- Elkülönítés, szegregáció által külön foglalkoznak vele, vagy más tehetséges gyermekkel együtt
- Intézményünkben délutáni műhelyfoglalkozásokat tartunk, melyekhez a foglalkozásokat vezető óvodapedagógusok munkatervet készítenek
- A – főleg nagycsoportos korú – gyermekeket az óvónők javaslata alapján, a szülővel egyeztetve irányítjuk a kézműves, illetve népi játékos, táncos foglalkozásokra.

B) Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek⁴

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,**
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Intézményünk környezetében átlagos számú a munkanélküli szülő, az egyedülálló, alacsony jövedelemmel rendelkező család. Már az óvodába lépést megelőző - a szülő beleegyezésével

---

⁴ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A. § (1)-(2)

történő - családlátogatás során képet kapunk valamelyest a kisgyermek otthoni körülményeiről, családjáról.

Az intézményvezetés és minden óvónő **kiemelt feladata:**

- Szoros kapcsolat a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal
- Egyéni képességekhez igazodó fejlesztés megszervezése
- Felzárkóztató, fejlesztő foglalkozás biztosítása
- a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, írásban rögzítése
- A gyermekkel megfelelő kapcsolat kialakítása
- A gyermek szociális helyzetének figyelemmel kísérése
- Szülőkkel együttműködés, családlátogatás
- Szülők, családok nevelési gondjában segítségnyújtás
- Szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatok nyújtotta lehetőségekről

6. Gyermekvédelem

Óvodásaink eltérő szociális és kulturális környezetből kerülnek intézményünkbe. A családok jelentős része rendezett körülmények között él, de megtalálható az önhibájából és az önhibáján kívül segítségre szoruló család is.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért nevelőtestületünk együttesen felelős. Célunk, hogy feltárjuk a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásoló, veszélyeztető körülményeket.

Veszélyeztetettség: olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Veszélyeztetett helyzetre utaló jelek

- * a gyermek pszichés, fizikai, szexuális bántalmazása,
- * szülői felügyelet hiánya,
- * nagyon rossz anyagi vagy/és lakáskörülmények,
- * éhezés, nem megfelelő táplálkozás,
- * indokolatlan hiányzás az óvodából,

- * olyan szülői, családi magatartás, mentalitás, amely a gyermeket az anyagi helyzetből függetlenül veszélyezteti.

Gyermekvédelmi, szociális hátrányok enyhítését segítő feladataink:

- * Arra törekszünk, hogy a családokat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerjük.
- * A gyermeki – szülői jogokat megismertetjük és érvényesítjük az óvodában.
- * A gyermek beíratásakor az óvoda vezetője tájékozódik a szülők iskolai végzettségéről.
- * Biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvételét, amennyiben a 2,5 éves kort betöltötte.
- * Tájékoztatjuk a szülőket az igénybe vehető támogatási lehetőségekről, az ingyenes étkezés feltételeiről.
- * A gyermekekre fokozottan odafigyelünk, ami lehetővé teszi, hogy időben felfedezzük a személyiségfejlődési problémákat (nehezen nevelhetőség, testi, értelmi fejlődésben való elmaradás) ezért a gyermekvédelmi felelősök, óvónők munkája kiemelkedő fontosságú.
- * Ha a gyermek fejlődését, körülményeit hátrányosnak, ill. veszélyeztetettnek ítéljük meg, jelezzük az óvodavezetőnek.
- * Az óvodavezető szükség esetén felveszi a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal vagy más szakemberek (gyermekorvos, védőnő, gyámügyi hivatal) segítségével közösen próbáljuk megoldani a családoknál kialakult problémás helyzetet.
- * Gyermekvédelmi munkánk során a megfigyelt gyermekekről nyilvántartást vezetünk.
- * Figyelemmel kísérjük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását. Szükség esetén a hiányzást jelezzük az óvodavezetőnek.
- * Tapintatos, személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a családokkal, akik segítséget igényelnek tőlünk, illetve akik láthatóan segítségre szorulnak.
- * Az óvodai lehetőségeinknek mérten – a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között – segítséget nyújtunk a hátrányok enyhítéséhez.
- * A családot, illetve a gyermeket érintő kérdésekben a titoktartási kötelezettség betartása vonatkozik az óvoda minden dolgozójára.
- * Az eltérő szociális helyzetből adódó hátrányok enyhítése közös feladata a családnak, az iskolának, az óvodának és a társadalomnak.
- * Olyan nyílt, elfogadó légkört teremtünk, melyben a gyermek őszintén mer beszélni gondjairól, segítséget nyújtunk beilleszkedéséhez óvodai szocializációjához.
- * Tolerancia, segítőkézség kialakítása, másság elfogadása.

IV. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai

1. Játék

A játékot a gyermek elemi pszichikus szükségletének, semmi mással nem helyettesíthető, önként vállalt, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységének tekintjük.

A játék a gyermek alapvető joga, elsődleges tevékenysége, fejlődésének záloga, a tanulás elsődleges kerete.

A játék lehet a gyermek **szabad játéka** és az óvodapedagógus által **kezdemenyezett játék**.

Szabad játék

Amikor a gyermek önállóan és szabadon kiválaszthatja, kialakíthatja

- * a játéktevékenységet,
- * az eszközöket,
- * a társakat,
- * a játszó helyét és
- * megvalósíthatja játékelgondolását.

Kezdeményezett játék

Amikor az óvodapedagógus a gyermek fejlődése érdekében ajánl fel játéktevékenységet képességeinek, kompetenciájának fejlesztése érdekében.

A gyermeknek lehetősége van itt is a játéktevékenység megválasztására, jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel.

Az egyes játékformák személyiségfejlesztő hatása:

Gyakorló játék folyamán fejlődik a gyermek nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja; térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.

Szimbolikus szerepjátékban alakul szociális készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei.

Konstruáló játék közben alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.

Szabályjátékkal fejlesztjük a kognitív képességeit, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készsége. Segítjük az indulatok fékezését, a siker és kudarctűrést.

Feladataink:

- * Olyan ösztönző játékkörnyezetet alakítunk ki, amelyben a kreativitás megnyilvánulhat.

- * A játszóhelyeket úgy alakítjuk ki, hogy az átrendezés lehetősége biztosított legyen.
- * Figyelünk arra, hogy a gyermekek kezébe csak ízléses, biztonságos, megfelelő játékok kerüljenek.
- * A játékokat a gyermek által jól látható és elérhető helyen helyezzük el.
- * Megszervezzük a gyermekek szabad játékát és a vele párhuzamosan végezhető tevékenységeket.
- * A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszert a gyermekekkel együtt alakítjuk ki.
- * Szükség és igény szerint együtt játszunk a gyermekekkel, megfigyeljük és reagálunk a gyermekek játékára, segítjük és támogatjuk a továbbfejlődést.
- * A szerepjátékhoz különböző kellékeket biztosítunk, illetve készítünk.
- * A játéktevékenység során is ösztönözzük a német nyelv használatát.
- * Tervezetten közvetítünk német nyelvi és nemzetiségi tartalmakat a játéktevékenység során
- * Biztosítjuk a német nyelvű képeskönyvekhez való hozzáférést, tudatosan alkalmazzuk a hallásélmények, gyakori ismétlések, hallás utáni megértés módszerét az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás folyamatában
- * Bábokkal német nyelvű cselekvéseket kezdeményezünk.
- * Az egészségvédelem szempontjából kihangsúlyozzuk az udvari játék fontosságát.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek örömmel, önfeledten játszik.
- * Képes élményei eljátszására.
- * Egyéni ötlet vagy élmény alapján épít, konstruál.
- * Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- * Szabályjáték során betartja a játékszabályokat.
- * Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- * Játékában elmélyült, kitartó.

2. Verselés, mesélés

A mesélés, versmondás, mondókázás naponta ismétlődő tevékenység, természetes velejárója gyermekeink életének. Az anyanyelvi nevelésnek, az aktív és passzív szókinés fejlesztésének fontos eszköze. A mese örömforrás, hiányzik belőle a közvetlen oktató szándék, ugyanakkor segíti megismerni a világot, emberi kapcsolatokra tanít.

A délutáni pihenés, elalvás előtt az életkori sajátosságoknak megfelelően mindig mesélünk.

Fontos szempont, hogy a mesék, versek komplexen (hangulatban, témájában) kapcsolódjanak más tanulási tevékenységek tartalmához, pl. évszakokhoz, dalanyaghoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz.

Feladataink:

- * Megfelelő érzelmi légkört, meghitt kapcsolatot alakítunk ki, amellyel elősegítjük az azonosulást és az átélést.
- * Igényes, a gyermek életkorának és egyéni érdeklődésének megfelelő irodalmi anyagot választunk a népmesék, népi hagyományok mondókái, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeiből, meséiből - a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből, magyarországi német szerzők műveiből, a német gyermekirodalom meséiből, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- * Alkalmanként helyi gyűjtésből származó történeteket, mondókákat, verseket mondunk
- * Ölbeli játékoknál, lovagoltató, vigasztaló, csiklandozó játékoknál a helyi tájszólásnak is van létjogosultsága, amennyiben az óvodapedagógus jól ismeri azt
- * A német nyelven bemutatott mesét szemléltetjük (bábokkal, saját készítésű eszközökkel, jelmezekkel stb.), a megértést segítő módszereket alkalmazunk.
- * Ünnepeink hangulatát alkalmi versekkel fokozzuk.
- * Hatásos, érdeklődést felkeltő, élményszerű előadásmóddal motiváljuk a gyermekeket az irodalmi élmény befogadására.
- * Segítjük a gyermekeket, hogy az általuk kitalált verseket, meséket, történeteket elmondják, illetve a mesék cselekményét tovább szöjék, befejezzék.
- * A kommunikációs készség fejlesztése és a pontos szöveghűség érdekében szép, hangsúlyos, egyéni versmondásra törekszünk.
- * Csoportos versmondást csak akkor alkalmazunk, ha a vers, mondóka ritmusa azt lehetővé teszi.

- * Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy mozgással és/vagy ábrázolással kombinálva fejezzék ki irodalmi élményeiket.
- * Dramatizálás, bábozás alkalmazásával az élmény fokozására törekszünk, mely segít feltárni a gyermeknek a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- * Képeskönyveket – ezen belül német nyelvű könyveket is – biztosítunk a gyermekek számára, és a könyvek megbecsülésére neveljük őket.
- * Könyvtárlátogatást, színházlátogatást szervezünk.
- * A szülőkkel megismertjük a mesélés szerepének fontosságát és megfelelő irodalmi műveket ajánlunk számukra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek szívesen hallgat mesét, verset, elbeszélést.
- * Képes kitartóan figyelni.
- * Szívesen mond mondókákat, verseket magyarul és németül.
- * Szívesen mesél, bábozik, dramatizál önmaga és társai szórakoztatására.
- * Örömmel lapozgat könyveket, saját szavaival elmondja, amit a képen lát.
- * Ábrázolással kifejezi irodalmi élményeit.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének, a zene fontos szerepet játszik életünkben. A közös éneklés a közös játék öröme fejleszti a gyermek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia, mert a zenei anyanyelv megalapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával.

A zenei fejlettség alapja az egyenletes lüktetés érzékeltetése, gyakorlása, kifejezése különböző formában, ezért minden hétre tervezendő feladat. A dalok, mondókák a feladatok megvalósításának eszközei.

A képességfejlesztő játékokat általában mikrocsoportban szervezzük, de kapcsolódhatnak komplex módon az énekes tevékenységekhez is.

Az énekes játékokat makrocsoportos formában, közvetve kötelező tevékenységként szervezzük, mert a körjáték így nyújt esztétikai élményt a gyermekek számára.

A nap folyamán lehetőséget adunk zenehallgatásra, gyermektáncra.

Feladataink:

- * Biztosítjuk azokat a feltételeket, amelyek segítik a zene megszerettetését, felkeltik a gyermek érdeklődését az éneklés, zenélés iránt.
- * Igényes zenei kultúrát képviselő dalokat, dalos játékokat, mondókákat választunk az életkornak és a gyerekek képességeinek megfelelően.
- * Nyugodt, oldott légkörben, változatos módon motiváljuk a gyermekeket az énekes tevékenységeken való részvételre.
- * A környezet hangjainak megfigyelésével, az ölbeli játékokkal, a népi gyermekdalokkal, énekléssel, énekes játékokkal, a zenélés örömeivel felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- * A népdalok éneklése és népi játékok mellett egyszerű táncos mozgásokkal, változatos játékmozdulatokkal és térformákkal fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, esztétikus mozgását, térérzékelést, a mozgáskoordinációt és előkészítjük a későbbi néptánc tanulást.
- * Fontosnak tartjuk az énekes népi játékokat és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokat a gyermekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- * Az éneklés, mondókázás minden nap kapjon szerepet a gyermekek életében, mindkét nyelven
- * A zenélés örömforrás, ezért biztosítjuk a gyermekeknek a ritmushangszerekkel való tapasztalatszerzést.
- * Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zene hallgatása iránt, a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi hovatartozást és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * Tud mondókákat, énekeket és énekes játékokat felidézni magyar és német nyelven.
- * Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- * Megkülönbözteti a zenei fogalom-párokat.
- * Érzi az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- * Felismeri néhány hangszer hangját.
- * A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatja.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Sokszínű nevelési terület, amely magába foglalja a látásnevelést, képalakítást, a plasztikai munkákat, az építést, a környezetalakítást és a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való találkozást. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Az alkotó-alakító tevékenységeket a játékba integráljuk, de minimum heti egy alkalommal mikroszabványos képességfejlesztő tevékenységet szervezünk. A szabad játékban is biztosítjuk az alkotás-alakítás feltételeit. A gyermek belső motivációból dönt, hogy részt vesz-e az ábrázolásban. Az a gyermek, akinek csökken az érdeklődése, alkalmat kap arra, hogy visszatérjen a játékba, munkáját más alkalommal fejezheti be. A tanköteles korú gyermeknek az elkezdett munkáját be kell fejeznie. Akinek elkészül a munkája, szabadon kezdhet újat, ill. ismételheti az előzőt. A gyermekek értékelése mindig egyénileg történik. Nem az elkészült munka a fontos, hanem a tevékenység, amelyben a gyermek vizuális önkifejezése valósul meg.

Feladataink:

- * Olyan környezetet alakítunk, amellyel segítjük az esztétikum iránti vonzódás alakulását, esztétikai élmények befogadásának képességét.
- * Élmények biztosításával felkeltjük a gyermekekben az alkotás-alakítás vágyát.
- * A tevékenységhez elegendő időt, megfelelő helyet, jó minőségű és megfelelő méretű eszközöket biztosítunk.
- * Az eszközök helyes, biztonságos használatát egyénenként tanítjuk meg.
- * A tevékenységek során tudatosan alkalmazzuk a német nyelvet.
- * Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek saját élményeik alapján úgy ábrázolják a világot, ahogyan azt ők látják, és nem úgy, ahogy mi mondjuk nekik.
- * Segítjük a vizuális látásmód kialakulását, *technikát* tanítunk és kerüljük a sablon adását.
- * Egyes alkalmakra (Anyák napja, Nagymamák napja) ajándékot készítenek és megtapasztalják, hogy kezük munkájával örömet szerezhetnek.
- * A gyermekmunkákat megbecsüljük, a csoportszobát és a folyosó (öltöző) falát díszítjük velük.
- * Személyes példamutatással ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy örüljenek kész műveiknek és őrizzék meg azokat.
- * Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

- * A szülőket is arra kérjük, hogy adjanak lehetőséget gyermekeiknek az otthoni ábrázolásra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek a képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- * Az eszközöket készség szintjén használja.
- * Alkalmazni tudja a megismert technikákat.
- * Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- * Örül alkotásának és a közösen készített kompozíciónak.
- * Tud beszélni az alkotásokról, megfogalmazza értékítéletét.

5. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, olyan sokoldalú tevékenység, amely az egész óvodai életet átszövi.

A tornával, a mozgásos játékokkal fejlesztjük a gyermekek:

- * természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás),
- * testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség),
- * személyiség tulajdonságait (bátorság, fegyelmezettség, kitartás, együttműködés, segítőkészség, alkalmazkodás, társra figyelés),
- * mozgáskultúrát (helyes testtartás, szép mozgás),
- * térben és időben való tájékozódást,
- * helyzetfelismerést, a döntést.

Vaskúton az irányított mozgásos tevékenységeket napi rendszerességgel a tornaszobában, illetve – amennyiben az időjárás engedi – a szabad levegőn tartjuk.

Bátmonostoron a tornaszoba hiánya miatt a csoportszobákban, illetve a szabad levegőn tudjuk megtartani a mozgásos tevékenységeket.

A mindennapos mozgást naponta egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük. A tervezés során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak, figyelembe vesszük a heti mozgásprogram fő elemeit és igyekszünk azokat a mozgásokat gyakorolni, melyek előkészítik a foglalkozás főgyakorlatát.

A mozgásfoglalkozáshoz nem szükséges átöltözni, de az átnedvesedett trikót, pólót lecseréljük a tevékenység befejeztével, amihez kérjük, hogy legyen váltóruházat.

A mozgásfoglalkozás lehetőséget ad a differenciálás számos formájára, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. Ha a gyermek igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

Feladataink:

- * Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló, és alkalmazkodó képességét.
- * A gyermekek utánzási hajlamára építve segítjük a testmozgáshoz való pozitív viszony kialakulását és az egészséges életmód szokásainak megalapozását.
- * Mozgásra inspiráló biztonságos, tiszta környezetet, szabad tereket, elegendő időt, megfelelő eszközöket biztosítunk a gyermekek számára.
- * Megtanítjuk, betartatjuk a mozgásos tevékenységek alapvető szabályait.
- * Törekszünk az óvodai udvar nagymozgást fejlesztő lehetőségeinek kihasználására.
- * Megismertetjük a gyermekekkel a gimnasztikát, a talajtorna néhány elemét (szükséges mértékben), különböző eszközökkel végezhető gyakorlatokat és változatos játékokat.
- * Speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére törekszünk (lábboltozat erősítés, gerinctorna).
- * Lehetővé tesszük minden gyermek számára, hogy egyéni szükségletei és képességei szintjén hajtsa végre a feladatokat, amelyhez biztosítjuk a sokszori játékos gyakorlás lehetőségét.
- * Személyre szabottan, pozitívan értékelünk.
- * A mozgások bemutatásához a német nyelv társul, az eszközöket, mozgásformákat németül is megnevezzük, az utasításokat németül adjuk (kezdetben szemléltetve).
- * Egyes mozgásokat német nyelvű mondókákkal kísérünk.

Mozgáskottázás

A „Mozgáskotta módszer” – Komplex mozgás- és személyiségfejlesztő programot – rugalmasan alkalmazzuk minden csoportban.

A program eszközeivel a gyermekek egyéni képességét fejlesztjük, értelmi fejlődésüket segítjük (megfigyelés, észlelés, emlékezet, felidézés, figyelem, gondolkodás).

Vitamintorna

Mindkét óvodánkban egy-egy óvónő részt vett „Testkultúra – Vitamintorna Felvilágosító, egészségmegőrző, képességfejlesztő gerinccbarát zenés torna” továbbképzésen, ezzel a mozgásos tevékenységeket gazdagítják.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek igényli, szereti a mozgást.
- * Biztonságosan, bátran mozog, jó a fizikai állóképessége.
- * Nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke finomodik.
- * Ismeri az irányokat, tud a térben mozogni.
- * Szabály- és versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- * Képes a figyelemösszpontosításra.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit az aktuális évszakok, események, ünnepek határozzák meg. Az évszakkblokkhoz kapcsoljuk a növény- és állatvilág, az ember és környezete, valamint a hagyományok témaköreit. A tervezésnél tudatosan integráljuk az adott témához kapcsolható tevékenységeket.

A gyermekek fejlesztése közvetlen tapasztalat- és élményszerző megfigyelések, séták alkalmával, cselekvéses tanulással, valamint kötetlen tevékenységeken és mikro csoportos foglalkozásokon történik.

Feladataink:

- * **A fejlődés érdekében a hangsúly a környezettudatos magatartásformálás alapozása, a tevékenységben megvalósuló tanulás által**
- * A gyermekek segítése, hogy minél több tapasztalatot, ismeretet szerezhessenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- * Közvetítjük számukra a kulturált élet szokásait, a helyes viselkedés szabályait.
- * A gyermek környezetének megismerésével életkorának megfelelően biztosan tájékozódjon, eligazodjon. Ismerje meg szülőföldjét, az ott élő embereket, a helyi- és néphagyományokat, szokásokat, a közösséghez tartozó élményt, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, szeresse, védje ezeket.
- * Változatos tevékenységeket biztosítunk felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.

- * Személyes példamutatással a természet szeretetére, tisztaságának és szépségének védelmére, az élőlények tiszteletére, az ember által létrehozott értékek megbecsülésére és megőrzésére, a szülőföld szeretetére, néphagyományok, szokások megőrzésére neveljük a gyermekeket.
- * Támazkodunk a gyermekek spontán, vagy más forrásból szerzett tapasztalataira, ismereteiket rendszerezzük és integráljuk a meglévő ismeretek közé.
- * A megismerés folyamatát és mélységét a gyermekek képességéhez és érdeklődéséhez igazítjuk.
- * A témaválasztásnál figyelembe vesszük óvodánk területi elhelyezkedéséből adódó lehetőségeinket és megismertetjük a gyermekekkel községünk nevezetességeit is.
- * Biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- * Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- * A szülők segítségével különböző gyűjtő tevékenységeket végzünk.
- * Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel – pontosabban az ott lévő értékekkel – való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a természet-, és a **környezetbarát magatartás alapjainak megteremtése**
- * **Környezettudatos életvitel kialakítása** (az energiával; vízzel, árammal való takarékoskodás, a pazarlás elkerülése);
- * Fontos feladatunknak tartjuk, hogy az óvodába belépő gyermeket fogadja harmonikus, szép környezet (természetes anyagok, élő növények), amely kedvező érzelmi hatást gyakorol a gyerekekre. Törekszünk arra, hogy a gyerekek „neveljék” szüleiket, vigyék haza az óvodában kialakított természet- és környezetbarát szokásokat, viselkedési formákat.
- * A környezeti nevelés tervezése során törekszünk közös élményeket biztosító tevékenységek megteremtésére, megszervezésére:
- * Az óvodások életkori sajátosságainak megfelelő munka jellegű tevékenységek gyakorlása,

- * Amit csak lehet, természetes életkörülmények között figyeltetünk meg.
- * Séták, kirándulások szervezése olyan helyszínekre, élőhelyekre, ahol jól megfigyelhetők a természet változásai és az élő és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások
- * **Projekthetet szervezünk környezettudatos, nyílt hét keretében** áprilisban a Föld napja alkalmából, melynek során minden nap más tevékenységekkel keltjük fel a gyermekek és a családok érdeklődését a környezeti problémák iránt. Pl. flakongyűjtés (egész évben), papírgyűjtés, ÖKO sátor (megfelelően képzett szakember vezeti a tevékenységeket), kirándulás a helyi hulladék feldolgozó telepre, növények ültetése az óvoda udvarán, séták, kihelyezett foglalkozások (pl. családoknál állatok életkörülményeinek megfigyelése, kerti munkák látogatása)
- * A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek a birtokába jut és azokat a tevékenységeibe alkalmazza. Felismeri a mennyiségi alakú, nagyságbeli téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík és mennyiségsszemlélete.
- * Felkeltjük érdeklődésüket a matematikai információk iránt, kihasználjuk a játék és a környezet megismerése során adódó matematikai tartalmú tapasztalatszerzési lehetőségeket. Megismertetjük a gyerekeket a logikai és matematikai szabályjátékokkal, matematikai fogalmakkal, kifejezésekkel és összefüggésekkel. Meghallgatjuk a gyermekek egyéni megoldásait, javaslatait, elfogadjuk logikájukat, és szükség esetén rávezető kérdésekkel segítjük őket.
- * A gyermekekkel differenciáltan foglalkozunk, és maximálisan figyelembe vesszük az egyes gyermek egyéni képességeit, érési, fejlődési ütemét, szintjét.
- * A sajátos nevelési igényű gyermekek matematikai nevelése során a fokozatosság elvét figyelembe véve állapítjuk meg a fejlesztés ütemét, konkrét tárgyhoz köthetően. Segítjük őket a világos, egyszerű módon meghatározott feladatok adásával.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek tudja saját és szülei nevét.
- * Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- * Különbséget tud tenni az évszakok között.
- * Különbséget tud tenni a napszakok között.

- * Ismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- * Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, néhány jellegzetes madarat, rovart.
- * Az általa jól ismert állatokat csoportosítja életterük szerint.
- * Ismeri környezete jellegzetes növényeit, valamint a színeket.
- * Ismeri a község fontosabb intézményeinek rendeltetését.
- * Ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, megnevezi a közlekedési eszközöket.
- * Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a környezet megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.
- * Szívesen vesz részt irányított megfigyeléseken, kirándulásokon, sétákon, kiállításon, rendezvényen.
- * Helyesen használja a tő- és sorszámneveket.
- * Számfogalma a 10-es számkörben mozog.
- * Tud összehasonlítani, sorba rendezni nagyság, szín, forma szerint.
- * Tud mérni, párosítani hosszúságot, halmazt, mennyiséget.
- * Elő tud állítani rendezéssel, bontással több, kevesebb, ugyanannyit.
- * Megfelelően tájékozódik térben és síkban.
- * Helyesen használja a névutókat.
- * Képes a ritmikus sor szabályának betartására.
- * Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka önként – azaz örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység, felelősséggel jár, a végeredménye hasznos, szükséges, melyet a gyermekek tapasztalat útján fedeznek fel.

A munkavégzés során fejlesztjük a gyermekek akarati tulajdonságait (a kitartást, a felelősségérzetet, fegyelmezettséget, az erőfeszítésre képességet, a céltudatosságot), a motoros képességeket, és tapasztalatot szereznek a környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök használatáról.

Óvodánkban a gyermekek elsősorban önmagukért és a közösségért végzik a következő munka jellegű tevékenységeket:

a.) Önkiszolgáló munka

A gyermek saját magával kapcsolatos tevékenysége: étkezés, öltözködés, testápolás. Fokozatosan elvárjuk minden gyermektől a tevékeny részvételt, később a teljes önállóságot, saját fejlődési ütemében, tempójában.

b.) Naposi munka

A közösségért végzett tevékenység, amellyel elősegítjük a társas kapcsolatokat, a feladattudat, a kötelességteljesítés és a figyelemösszpontosítás alakulását.

Fokozatosan vezetjük be, és bővítjük a tennivalókat.

c.) A mindennapi étellel kapcsolatos munkák

Ide sorolunk minden olyan tevékenységet, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek szükségessé tesznek.

Ilyenek:

- * játszóhely, ábrázoló asztal és környékének rendbe tétele,
- * ágyazás segítése,
- * megbízatások teljesítése.

d.) A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

A gyermekek:

- * lehetőség szerint részt vesznek őszi munkákban (szüret, szőlődarálás, kukoricatörés, dióverés, virágültetés stb.), udvarrendezési, takarítási munkákban,
- * Luca búzát vetnek, magvakat csíráztatnak, megfigyelik a fejlődésüket,
- * különböző salátákat készítenek, részt vesznek az ünnepek előtti sütésnél,
- * télen gondoskodnak a madarak táplálékáról,
- * a szemetet az adott gyűjtőkben helyezik el.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek szeret társaival közösen dolgozni.
- * Szívesen vállalkozik egyéni megbízatások teljesítésére.
- * Szívesen végzi a naposi munkát.
- * Örömmel segít társainak, a kisebbeknek, a felnőtteknek.
- * Munkavégzésében önálló.
- * Védi, óvja környezetét, nem szemetel.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás szorosan összekapcsolódik óvodáskorban. Nem különíthetők el egymástól, a gyermek úgy tanul, hogy játszik, cselekvésen keresztül szerzi meg tapasztalatait, ismereteit önmagáról és környezetéről.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Célunk a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése.

Feladataink:

- * Az óvodai tanulás mindvégig a játék motivációs bázisára épül.
- * Építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- * A tanulás nem szűkülhet le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- * A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, ezért biztosítjuk számára a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét és erősítjük kreativitását.
- * A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát a gyermek kérdéseire, megjegyzéseire, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk.
- * A tevékenységekhez szükséges segédanyagok, eszközök – digitális anyagok és eszközök is- kiválasztásánál, használatánál figyelünk arra, hogy érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodásra, a probléma felismerésére és megoldására ösztönözzék a gyermeket.
- * Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, akarjanak, szeressenek tanulni.
- * Figyelünk arra, hogy a kezdeményezéstől távol maradó gyermekek játéka zavartalan legyen, illetve ők se zavarják a foglalkozáson résztvevő társaikat.
- * Az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül folytatódhatnak, amelyhez mindkét óvónő és a dajka összehangolt munkája szükséges.

- * Ügyelünk arra, hogy az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egyetlen gyermek sem.
- * Segítjük a gyermekeket abban, hogy saját ütemüknek megfelelően haladjanak a tanulásban, ne várjanak azokra, akik lassabban haladnak, de ne gátolják azokat sem, akik jóval többre képesek.
- * A tehetséges, kiemelkedő képességű gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását.
- * Ha a gyermek valamilyen funkcióban lemarad, akkor visszatérünk arra a szintre, amelyben még biztonságosan mozog, és fokozatosan nehezített feladatokkal juttatjuk el a következő szintre.
- * Törekszünk a részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrésére, jelezzük a megfelelő szakembereknek és az óvodavezetőnek.

A tanulás formái óvodánkban:

- * utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- * spontán játékos tapasztalatszerzés;
- * cselekvéses tanulás;
- * gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- * óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- * gyakorlati problémamegoldás.

A tanulási folyamatok értékelése

- * A gyermekek csak akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet kapnak. Ezért arra törekszünk, hogy napi rendszerességgel kapjon minden gyermek valamilyen pozitív megerősítést.
- * Mindig a gyermek konkrét tettét, cselekedetét emeljük ki és differenciált, árnyalt értékelést alkalmazunk. Hibás megoldás esetén lehetőséget adunk arra, hogy sikerélményhez jusson.
- * Pedagógiai értékelésünk legfőbb módszerei a gyermek életkorához igazodnak: megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése, gyermeki munkák elemzése. Eszközei: A gyermeki produkció, gyermeki alkotások.

- * Mindent megteszünk azért, hogy óvodánkban ne kerüljön sor tárgyi jutalmazásra (pl.: képek, piros pontok, stb. osztogatása) kivételt jelentenek a versenyszerű tevékenységek, amikor mindenki kap valamit, aki részt vesz a versenyen.

A tanulás tervezése

- * Óvodánkban komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg elkülönülnek egymástól, de a gyakorlatban egységet alkotnak.
- * Az óvodapedagógus, tervező munkája során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt/tanított gyermekek és csoportok fejlesztési céljait.
- * A tevékenységformák keretanyagát egész évre előre megtervezzük. Középpontban a külső világ tevékeny megismerésére nevelés áll.
- * A tevékenységek tervezése témakörökre történik, amelyek az évszakokhoz, ünnepekhez és hagyományainkhoz kapcsolódnak. A tématerven belül a tevékenységek közötti összefüggések adják a komplexitást.
- * A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonjuk őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.
- * A kétnyelvű nevelés miatt a tanulási folyamatot témánként kéthetes szakaszokra bontjuk. A témát és a hozzá kapcsolódó tevékenységeket a csoportban dolgozó óvónők együtt tervezik és valósítják meg, kölcsönösen segítve egymás munkáját. Az óvónők heti váltásban dolgoznak, az első héten a téma feldolgozását a magyaros, a második héten a németes óvónő vezeti. A téma feldolgozásának időtartama változó lehet, igazodik a téma gazdagságához.
- * Az anyaggyűjtés kiegészítésére, a téma rugalmas változtatására, módosítására – a helyzetnek és a lehetőségeknek megfelelően – bármikor lehetősége van az óvónőknek.
- * A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A gyermek örömmel, pozitív érzelmekkel viszonyul a feladatokhoz.
- * Képes azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal.
- * Kialakul az igénye a feladatok sikeres megoldására.
- * Kialakulnak a gyermekben a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymás meghallgatása, segítségnyújtás).

- * A gyermek rendelkezik az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmel.

V. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének segítése.

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

A gyermekek többsége az óvodáskor végére – a belső érés, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként – eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Legfontosabb tényező, hogy a gyermekek képesek legyenek alkalmazkodni az iskolai élet követelményeihez.

Az iskolakezdés és a sikeres iskolai munkavégzés feltétele: a testi, lelki és szociális érettség.

1. A **testileg** egészséges gyermek hatéves kora körül eljut

- * az első alakváltozáshoz,
- * megváltoznak testarányai,
- * megfelelő teherbíró-képességgel rendelkezik,
- * mozgása harmonikusabb, összerendezettebb lesz,
- * mozgáskoordinációja és a finommotorikája erőteljesen fejlődik,
- * mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani.

2. A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek

- * nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.
- * Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei.
- * Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (fontos a téri észlelés fejlettsége, a vizuális és az akusztikus differenciája, a téri tájékozottsága, a térbeli mozgásfejlettsége, a testséma kialakultsága),

- * Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- * Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartama, terjedelme.
- * A képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- * érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthetően megfogalmazza, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- * Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- * Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- * Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről:
  - tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását,
  - felismeri a napszakokat,
  - ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- * Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- * Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- * Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- * Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

3. Óvodáskor végére a gyermek **szociálisan** is éretté válik az iskolára.

- * Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- * Képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.
- * Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- * Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- * Kialakulóban van feladattudata, megérti, és egyre eredményesebben végzi el a feladatokat.
- * Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelme megfelelően fejlett.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** esetében folyamatos, szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai megfelelnek a befogadó intézmény elvárásainak.

Iskolaérettség elérését támogató tevékenység

Az iskolakezdés a gyermek életének egyik legfontosabb eseménye, a későbbiekben egész életére kihat. Legfőbb feladatunk – az alapkompenciák fejlesztése mellett – hogy a gyermek érzelmileg és pszichésen is alkalmassá váljon az óvodában megszokottól teljesen eltérő követelmények teljesítésére. Önbizalma, önértékelése, motivációja sérül egy esetleges kezdeti kudarc során, mely nemcsak a gyermeket sújtja, hanem a szülőt is.

Az iskolaérett gyermek

- várja az iskolát, készül rá
- elvégzi a rábízott feladatokat
- kitartó, tevékenységét nem hagyja félbe
- önálló munkavégzésre képes
- képes a kudarc elviselésére
- önreflexióra képes
- monotónia-tűrése kialakult
- tud nyugodtan ülni, türelemmel várni
- megérti az egyszerű utasításokat

További feladataink az iskolaérettség elérése érdekében:

- a megfelelő testi fejlettség elérésében segíteni a gyermeket, megfelelő mennyiségű és minőségű, tervezett mozgásfejlesztés által
- a helyes ceruzafogás elsajátításához szükséges finommozgások fejlesztése
- önállóságra nevelés, szabálytudat alakítása
- figyelemkoncentráció fejlesztése
- feladattudat alakítása, szociális kompetenciák fejlesztése

A kognitív képességek, téri orientáció, elemi gondolkodási műveletek, problémamegoldás, testséma stb. fejlesztése a teljes óvodai élet alatt kiemelten fejlesztendő, az egyes tevékenységek feladatainál kerülnek felsorolásra.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek (SNI, BTMN) részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő tevékenységek: (a csoportjukban történő differenciálás, fejlesztés mellett)

- a helyi általános iskolával közös munkaterv az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére,
- fejlesztő pedagógus/ált. isk. tanító végzettségű óvodapedagógus felváltva kiscsoportos foglalkozásokat tart a gyermek szakértői véleményében rögzített területek erősítésére,
- Hangerdő-foglalkozások (részletezve a következő, Innováció c. fejezetben):

A foglalkozások során a társas kapcsolati készségeket, lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek segítségével ismerkednek a gyerekek a különböző hangkeltő eszközök, tibeti hangtálak jótékony hatásával. **(ez a tevékenység csak a székhely óvodában érhető el)**

VI. Innováció az óvodában, korszerű pedagógiai módszerek

1. Állatasszisztált terápia

Partnerünk:

A Csiga-Biga Mozgás- és képességfejlesztő Alapítvány pedagógus végzettségű szakembere
Bevezetés időpontja: 2016-2017-es nevelési év

Célja:

A kutyaterápiás foglalkozások segítsék a gyermekek életkoruknak, értelmi képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő játékos, mozgásos feladatokkal, a kutya motivációs hatásával harmonikus, sokoldalú személyiséggé fejlődését.

Tartalma:

Csak speciálisan kiképzett, vizsgázott terápiás kutyák vesznek részt a különböző foglalkozásokon, akik rendelkeznek a Magyar Terápiás és Segítőkutyás Szövetség által kiadott igazolvánnyal és állategészségügyi igazolással.

A kutya a legnagyobb szerepet a motiválásban kapja, vagyis a kutya jelenléte ösztönzi a gyermekeket a feladatmegoldásra. A kutya és a gyermek együtt vagy külön-külön végrehajtható feladatokat megoldva vesznek részt a foglalkozásokon.

A kutyával a gyermek csak játszik, nem jelent számára olyan mértékű feladathelyzetet, mint esetlegesen a foglalkozásokon. A kutya tehát nem csak motivál, hanem a kizárja a gyermekben kialakuló szorongást, amely már önmagában is nehezítheti a jó teljesítményt. A kutyás foglalkozásnak nincsenek vesztesei. A foglalkozások alatt a kutyával foglalkoznak, aki még annak is leül vagy lefekszik és azt is szereti, aki az adott feladatban nem nyertesként került ki.

A fejlesztés fő területei:

- motoros és orientációs képességek
- kognitív funkciók fejlesztése
- beszédfejlesztés
- szociális készségek

Újszerűsége abban áll, hogy a gyermekek nem érzik feladathelyzetben magukat, a pedagógus szerepe is megváltozik az adott foglalkozáson.

Kutyaterápiás foglalkozások jelenleg a kis- és középső csoportokban zajlanak.

Várható eredménye:

fejlődik a gyermekek

- nagymozgása, finommozgása
- téri tájékozódása
- testtudata, testérzékelése
- beszéde, kommunikációja
- figyelme, koncentrációja
- emlékezete
- énképe, én tudata
- ritmusérzéke
- problémamegoldó készsége
- kudarctűrése
- magatartása, viselkedés problémái
- kulturált állattartási igénye
- környezettudatos magatartása
- egészséges életmód kialakításának igénye
- idegen nyelv esetén szókincse, motivációja, ismeretei mélyülnek.

A kutyás terápia módja

Nagyon fontos betartani a kutyával való munka általános szabályait, melyet a kutya felvezetője ismertet a gyermekekkel, majd ezt követően kezdődik a foglalkozás.

Figyelni kell a kutyától félő gyermekekre!

Ismerni kell a gyermekek életkorát, fejlettségét, aktuális állapotát.

A kutyaterápiás foglalkozások gyakoriságát az adott év munkatervében rögzítjük.

A foglalkozás folyhat teremben, illetve szabadban.

Teremben a feladatok megtervezésénél nagyon nagy hangsúlyt kap a méret és a felszereltség, mert csak ennek ismeretében lehet a foglalkozásokat megszervezni. Nagyon fontos, hogy olyan feladatok legyenek, mellyel a gyermekek és a kutya mozgásigénye is ki lesz elégítve, valamint, hogy a kijelölt fejlesztési célok is megvalósuljanak.

Személyi feltételek:

- A célcsoport
- A kutya felvezetője, gazdája, aki pedagógus legyen.
- Segítő – az óvónő

Az óvodapedagógus feladata:

Az általa megtervezett tématerv/heti terv időbeni átadása a kutya felvezetőnek.

Közös megbeszélés a foglalkozást vezetővel.

Segítő szerep a foglalkozáson, eszközkészítés.

Mit jelent az óvodai kutyás program az óvodapedagógusok számára?

Lehetőséget :

- a gyerekek **képességszintek, képességfajták** szerinti fejlesztésére;
- **holisztikus látásmód** kialakítására, fejlesztésére;
- az **ön-és továbbképzésre**;
- pedagógiai-, módszertani **szabadság** megélésére;
- a kutyás terápia alkalmazása során megélt (pedagógiai jellegű) **tapasztalatok** kicserélésére;
- pedagógiai **innovációban** való részvételre;
- **élmények** szerzésére és megélésére;
- **kiégés szindrómájának elkerülésére.**

2. Erdei óvoda

Az erdei óvoda az óvodai nevelésünk kiegészítője, mely minden területet érint, ugyanakkor a környezeti nevelés, matematikai tapasztalatok speciális színtere. A 6-7 éves óvodásaink számára, 2 napra szervezett program együttes, mely az őszi és/vagy tavaszi időszakban kerül megvalósításra.

Bevezetés időpontja: 2016/2017-es nevelési év

Célunk:

Természeti környezetben óvodapedagógusok irányításával olyan komplex szemléletmód kialakítása, melyben a környezeti nevelés és az egészséges életmód közvetlen tapasztalás, cselekvések során hangsúlyozottabb szerepet kap. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet, akik tudatában vannak annak, hogy életkoruknak megfelelően ők is tehetnek a természetért.

Tartalmi lehetőségek:

- A viselkedésformák gyakorlása, melyek során elsajátíthatják az élő természet megfigyelésének etikus módját.
- A természettel való szoros együttlét megtapasztalására.
- Az erdő, mező, növény és állatvilágának megismertetésére, életközösségek megfigyelésére.
- Differenciált módon, játékos tevékenységeken, szenzitív játékokon keresztül a környezet felfedezésére.
- A természet iránti kíváncsiság ébren tartására.
- A gyerekek közötti kapcsolat erősítésére, az együttérzés, az empátia fejlesztésére, az együttműködési készség fokozására.
- Az ökológiai szemlélet megalapozására, mely lehetővé teszi a holisztikus megközelítés elfogadását.
- Aktivításra, felelős cselekvésre nevelés, amelyben legfontosabb elv az élet védelme, tisztelete.
- A természetbarát magatartásforma gyakorlására.

Kapcsolódó tevékenységek lehetnek:

- Az erdő bejárása, az aljnövényzet megfigyelése.
- Kéregminták készítése, a hozzá tartozó levéllel, terméssel.
- A nap állata, növénye.
- Nyomkövetés, azok felismerése, kiöntése.
- Rovarok megfigyelése agressziómentes módszerekkel (jelentőségük kiemelésével, pl. beporzás, szerepük a táplálékláncban)
- Tanösvények látogatása
- Az erdő hangjai – mi nem tartozik oda?
- A környéken lévő vizek növény- és állatvilágának megfigyelése.

- Vízminták vétele, összehasonlításuk, a tiszta víz „kettős látása” emberi és állati szemmel /ivóvíz, illetve élettér /.
- A rétek növényei, állatai, a színek sokasága.
- Levegő-por. Az út melletti és az erdei növények összehasonlítása.
- Eső utáni levegőváltozás, illatok, növények állatok viselkedése.
- „Kincs” gyűjtés – folyamatosan.
- Kézműves foglalkozások, a kincsek esetleges felhasználása.

A környezet megfigyelése során matematikai tapasztalatokat szereznek, összehasonlítanak, méréseket, becsléseket végeznek.

Várható eredménye:

- A gyermek fel tudja dolgozni a spontán és irányítottan szerzett tapasztalatait (rendezés, felszínes ismeretek elmélyítése, rögzítése, részben újakkal való gyarapítása).
- Fejlődnek értelmi képességei (figyelmük, emlékezetük, megfigyelőképességük, képzeletük, gondolkodásuk, kifejezőkészségük, beszédük, ítélőképességük, az összefüggések meglátása).
- Pozitív viszonyulás kialakulása a természeti, emberi, tárgyi környezethez.

Az óvodapedagógus szervezési feladatai:

- A megfigyelési hely kiválasztása, megtekintése, információk gyűjtése ajánlott tevékenységekről.
- A szülőkkel való beszélgetés, az erdei óvodával kapcsolatos információk átadása, tudnivalókról tájékoztatás.
- A gyermekekkel beszélgetés az erdei óvodáról, a tervezett programról.
- Időpont egyeztetés szükség szerint (utazás, külső szakember felkérése).
- Programterv összeállítása.
- Eső programok megtervezése.
- Az erdei óvodába a szükséges eszközök összekészítése. / könyvek, határozók, nagyítók, távcsövek, zacskók, fényképezőgép, .../

Nyitottak vagyunk a témával kapcsolatos továbbképzéseken való részvételre, új információk befogadására. A megszerzett tapasztalataink tükrében továbbgondoljuk és szükség szerint módosítjuk a tervezetteket.

3. Hangerdő foglalkozások – a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszer

Óvodánkban a hangtál-terápiás foglalkozás a **2019/20-as nevelési évben került bevezetésre**, kiscsoportos délutáni foglalkozások keretében, elsősorban nagycsoportos és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére.

A foglalkozás neve „**Hangerdő**”, hívóképe egy gyönyörű színes fa képe. A foglalkozás eszközeit, a hangtálakat és a különböző hanghatású terápiás hangszereket „*A Vaskúti Óvoda Gyermekeiért Alapítvány*” biztosította.

A hangtálak jótékony hatásait felnőttek és gyermekek egyaránt érzékelik. **A hangtál-terápia jótékonyan hat a stresszes állapotokra, felfokozottságra, túlzott izgalmi állapotra, feloldja az érzelmi blokkokat, lecsendesíti az elmét, fokozza a koncentrációt.**

A terápia fejleszti:

- a koncentrációt, a tudatosságot
- a hang, zene és a rezgés érzékelését
- a test érzékelését
- az érzelmek kifejezésének képességét
- a fantáziát, a kreativitást
- a saját szükségleteinek jobb megismerését

A gyermekek mindeközben:

- felfedezhetik magukat
- ellazulhatnak, jól érezhetik magukat
- odafigyelnek, fülelnek, érzékelnek
- belső erejüket, érzéseiket, elevenségüket érzékelik
- önbizalmuk, önérzékelésük erősödik
- bizalmat és védettséget éreznek
- saját lehetőségeiket felismerik és erősítik, megtalálják a „belső boldogságuk forrását”.

A gyógyító tál önálló hangkeltésre készíti a gyermeket, játékos formában motiválja a kommunikáció kezdeményezését, még a gátlásos gyerekeket is.

A „**hangerdő**” foglalkozások hatására a gyerekek feloldódnak és kiegyensúlyozottabbá válnak, így könnyebben alkalmazkodnak a mindennapok kihívásaihoz és a különféle stresszhelyzetekhez.

Vaskúton, a nagycsoportosok részére, személyiségfejlesztő és közösségfejlesztő céllal alkalmazzuk.

VII. Az óvodai élet megszervezése

1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akik valamennyien felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkeznek.

Programunk sikeres megvalósításához megfelelő személyi feltételekkel rendelkezünk.

A gyermekek nevelését több éves szakmai tapasztalattal rendelkező, gyermekszerető óvodapedagógusok végzik. Hat csoportban 11 óvodapedagógus, 6 szakképzett dajka és 2 pedagógiai asszisztens látja el a nevelőmunkát. Az óvodapedagógusok a pedagógiai munkát segítőkkel összehangolt munkavégzésre, eredményes munkakapcsolat kialakítására törekednek.

Szakvizsgázott óvodapedagógusok száma 3 fő.

Német nemzetiségi óvodapedagógus: 9 fő.

További képzések: közoktatási vezető, német nemzetiségi tanító, táncsoport vezető, sportoktató, tartásjavító- és megelőző tornaoktató, német nemzetiségi mentorpedagógus, fejlesztőpedagógus, kisgyermek-nevelő.

A nevelőmunkával kapcsolatos egyéb feladatok elosztásánál fontos szempont az önkéntesség, az óvodapedagógus szakmai többlettudása, emberi magatartása.

Elvárásaink az óvodapedagógus felé:

- * Jelenléte a nevelés egész időtartama alatt fontos feltétele a gyermekek nevelésének.
- * Elfogadó, segítő és támogató nevelési stílus jellemezze.
- * Attitűdje legyen gyermekközpontú, befogadó, megértő-együttérző és mindig annyi segítséget adó, amennyi elegendő a gyermek önálló tevékenységéhez.
- * Ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- * Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ.
- * Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.
- * Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- * Hitelesség, tapintat és empátia jellemezze tetteit.
- * Magatartása követendő minta legyen a gyermek számára.
- * Kellő önismerettel rendelkezzen szakmai felkészültségéről, személyiségének sajátosságairól.
- * Rendelkezzen megalapozott és korszerű szaktudással, módszertani felkészültséggel.

- * Elengedhetetlen a kreativitás, az ismeretanyag csoportra, gyerekre lebontott tudatos, tervszerű és alkotó alkalmazása.
- * Az óvodai tevékenységei során feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelően intézi.
- * Természetes legyen számára a szakmai igényesség, a megújulásra kész magatartás, a folyamatos önképzés és a továbbképzéseken való részvétel.
- * Az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül.
- * Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- * A nevelőtestület munkájában aktívan részt vállal, kifejti szakmai álláspontját, vitában képes másokat meggyőzni, de maga is meggyőzhető.
- * Törekszik az online elérhető szakmai fórumok, ismeretszerző lehetőségek használatára.
- * Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, a nevelőmunka fejlesztésében.
- * Tudatosan fejlessze pedagógiai kommunikációját, együttműködését, melynek elősegítésében követendő mintát mutasson a szülők, a gyermekek számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- * A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszajelezzon szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek is.
- * Legyen határozott, de barátságos, igazságos, színes egyéniség.

A beszédhibás gyermekekkel heti egy alkalommal a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bajai Tagintézményének logopédusa foglalkozik. Feladata a gyermekek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, majd ennek kezelése. Ezen kívül szeptember elején dyslexia-prevenációs vizsgálatot végez az óvónők által javasolt nagycsoportos gyermekeknél, szükség esetén segítséget nyújt a gyermek egyéni megsegítéséhez.

Az SNI gyermekek gyógypedagógiai és logopédiai fejlesztését megbízási szerződéssel külső szakemberek végzik.

2. Tárgyi feltételek

Vaskúton a 2016-os bővítés és felújítás óta a tárgyi feltételek megfelelőek, helyiségeink száma fejlesztőszobával, raktárral, öltözővel, nevelői szobával, orvosi szobával bővült.

Bátmonostori épületünk korszerűtlen, helyiségeink zsúfoltak, egyre több helyen mutatkoznak az elhasználódás jelei. A csoportszobák többfunkciósak, (pl. a tornaszobát helyettesítik) a berendezési tárgyak egy része felújításra, cserére szorul.

Az épület sajátosságai, a csoportszobák és a vizesblokk távolsága, az öltözőként használt közlekedőfolyosó gyakran korlátozzák tevékenységünket.

A termék természetes és mesterséges megvilágítása jó, fűtésük radiátoros központi gázfűtés.

Ettől függetlenül úgy gondoljuk, hogy nevelési programunk megvalósításához a legszükségesebb tárgyi feltételekkel rendelkezünk.

A testséma fejlődését segítő nagyméretű tükrök, hagyományos óvodai játékok, mint építő-konstruáló játékok, babaszobai és konyhai kellékek, közlekedési játékok, egyszerű szabályokat követő társasjátékok, puzzle-ok, dominók, ülőpárnák, plüss állatkák minden csoportban megtalálhatók. Ezeken kívül alapvető audiovizuális eszközökkel, laptopokkal, projektorral, valamint a tanulást szolgáló különböző tárgyakkal, fejlesztő játékokkal, mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezünk.

Az udvari játékok a szabványoknak megfelelőek, állapotukat folyamatosan ellenőrizzük.

Nevelőmunkánk feltételeinek javításában Vaskúton támogatónk „A Vaskúti Óvoda Gyermekéiért” Alapítvány. Ennek köszönhetően a székhely óvoda rendelkezik 2 db interaktív táblával és a nyelvelsajátítást segítő programozható játékbottal. (BeeBot)

Rendszeresen felmérjük intézményeink infrastruktúrájának meglétét, állapotát, a hiányokat jelezzük a fenntartónk felé.

3. Csoportszervezés

A gyermekek csoportba való beosztásánál az óvodavezető dönt, figyelembe veszi a szülők és az óvodapedagógusok véleményét, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárokat, csoportszoba adottságokat.

Programunk hatékonyságát nem a csoportösszetétel (lehet: kor szerint osztott, részben osztott vagy vegyes csoport) határozza meg. A legfontosabb kritérium az, hogy az óvodapedagógus felkészült, kreatív, rugalmas legyen és a gyermekekkel együtt jól érezze magát a csoportban.

Gyermekcsoportjaink szervezési elve:

Óvodáinkban részben osztott csoportok működnek, illetve eltérhetnek ettől az egyes korcsoportok létszámának és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek arányának függvényében.

4. Napirend

Napirendünk olyan keret, amely biztosítja az optimális életritmust, a folyamatosságot, a nyugodt, alkotó légkört.

Feladataink:

- * A napi tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával kapcsolatos feladatainknak.
- * A dajkával együttműködve biztosítjuk a folyamatos étkezés, felkelés, önkiszolgálás feltételeit. A napi étkezések közül az ebéd időpontja kötött.
- * A reggeli/tízórai, uzsonna folyamatosan történik 8.30-9.30 közötti időszakban, valamint 15.00-15.30 közti időszakban
- * Napirendünkben kiemelkedő szerepet kap a szabad játék.
- * A tevékenységeket (tanulás, munka stb.) a játékidőn belül, mint választható tevékenységeket szervezzük. Így a gyermekek differenciált fejlesztése növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos, illetve mikrocsoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- * A gyermekek egyéni tempójuk, teljesítőképességük, igényük szerint végezhetik a különböző tevékenységeket és eldönthetik annak kezdetét vagy befejezésének idejét.
- * Lehetővé tesszük előre nem tervezett, de a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését.

Ajánlott napirend

A tevékenység ideje		A tevékenység megnevezése	
6⁰⁰	9³⁰-ig	J	Nyitás
		Á	Folyamatos tízóraiszás
		T	Szabadon választott tevékenység
		É	Irányított tevékenységek, beszélgetőkör
		K	<i>(a tevékenységekben megvalósuló tanulás)</i>

			Mozgásfejlesztés-mindennapos testnevelés Mindennapos mese Játék az udvaron Séta, levegőzés
12 ⁰⁰		Étkezés Pihenés	Ebéd Pihenés előtti mese Pihenés, alvás
14 ³⁰		J Á T É	Folyamatos felkelés Uzsonna Szabadon választott tevékenység Szabad játék a csoportszobában, ill. az udvaron
17 ⁰⁰		K	Zárás

5. Hetirend

Az ismeretek átadását a játékba integráltan, az egész nap folyamán adódó lehetőségeket kihasználva, komplexen tervezzük és valósítjuk meg.

Fontosnak tartjuk, hogy hetente visszatérő tevékenységekkel segítsük a rendszeresség kialakulását a gyermekekben.

Vaskúton a hetirend kialakítását befolyásolja a tornaszoba használatának időbeosztása.

Vannak olyan tevékenységek, amelyek naponta ismétlődnek, ezek a beszélgető kör, a mese és a mindennapos mozgás. E mellett felidézünk mondókákat, verseket, továbbá a gyermekek érdeklődésüknek megfelelően ábrázoló és zenei tevékenységeket folytathatnak.

A beszélgető kör olyan komplex tevékenységünk, amelyben a gyermekek aktívan élik meg az „együtt lenni jó” helyzeteket. A mese és a mindennapos mozgás mellett naponta más-más tevékenységi forma kap nagyobb hangsúlyt. A beszélgetés során felmerülő témák, gondolatok gyakran képezik feladatokat, projektek kiindulópontját.

A hetirend – a napirendhez hasonlóan – rugalmasan változtatható a spontán adódó lehetőségek, az óvodai hagyományok, az időjárás és egyéb aktualitásoknak megfelelően.

6. Óvodai dokumentumaink

Nevelőtestületünk a nevelőmunka dokumentumait a törvényi előírásoknak megfelelően vezeti. A nevelőmunka tervezését és a gyerekek egyéni fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentumokat helyben készített, folyamatosan fejlesztett és a szabályozásnak megfelelően

aktualizált nyomtatványok segítik. A csoportnaplót elektronikusan vezetik, a gyermek megfigyeléséről, méréséről és értékeléséről jelenleg papír alapú naplót használunk. A fejlődési napló részét képezi a gyermek német nyelvi fejlődését rögzítő táblázat. A képességek mérésére 5 évet betöltött gyerekeknél – szintén papír alapon – DIFER füzeteket használunk, melynek eredményét egyéni- és csoportszinten elektronikusan rögzítjük.

Az óvodai tevékenységek tervezését, a közvetítendő ismeretanyagot a csoportban dolgozó óvodapedagógusok együttesen határozzák meg, az elsajátításra szánt időkeretet a téma jellege, a csoport életkori sajátosságai, az elérendő nevelési célok és a fejlesztés tartalma alapján határozzák meg, figyelembe véve a differenciálás szükségességét is.

A nevelési terveket éves szinten készítik el, félévente értékelik. A tématervekről havonta reflexiót írnak. A módszereket, fejlesztendő területeket a gyerekek megfigyelése és a mérési eredmények függvényében tervezik, szükség esetén változtatnak a terveken.

A tevékenységek tartalma a nemzetiségi óvónő tervezésében zöld színnel jelenik meg.

Feladataink:

- * Pontos, olvasható, esztétikus adatkezelés, naprakész nyilvántartás.
- * A szülőket igény szerint, de minimum évente kétszer tájékoztatjuk gyermekük fejlődésével kapcsolatos észrevételeinkről.

VIII. Az óvoda kapcsolatai

1. Család – óvoda

Óvodai nevelésünkkel kiegészítjük a családi nevelést. Tiszteletben tartjuk és hangsúlyozzuk, hogy **a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.**

Feladataink:

- * A szülőkkel egymást segítő partneri kapcsolat kialakítására törekszünk, melynek alapja a kölcsönös bizalom, megértés.
- * Tiszteletben tartjuk a szülők nevelési elveit, és hangsúlyozzuk a családi nevelés elsődlegességét.
- * Kívánatosnak tartjuk, hogy a szülők is megismerjék nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát.
- * Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermek, mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

- * Tapasztalniuk kell azt is, hogy védjük, óvjuk, neveljük, fejlesztjük és szeretjük gyermekeiket.
- * Naponta információkkal szolgálunk a szülőknek gyermekük fejlődéséről, amennyiben erre igényt tartanak.
- * Mindig jó szándékkal keressük a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez vezet az út, ugyanakkor a gyermekeken keresztül szeretnénk pozitív hatást gyakorolni a szülőkre.
- * A család és az óvoda jó kapcsolatának fontos eleme, hogy elfogadjuk a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségét.
- * A szülők problémáit a legmesszebb menőkig próbáljuk megérteni, és lehetőségeink szerint nyújtunk számukra segítséget. Figyelemmel kísérjük elégedettségüket és igényeiket.
- * Az intézményünk-, valamint a gyermek eredményeiről a helyben szokásos módon tájékoztatjuk a szülőket.

Az együttműködés módja, formái:

- * Beíratás alkalmával kölcsönös információátadás.
- * Családlátogatás – a szülő beleegyezésével - a gyermek óvodába érkezése előtt és szükség szerint később is.
- * Befogadás anyával vagy más családtaggal.
- * Egyéni beszélgetéseken (fogadó óra) aktuális egyéni problémák megbeszélése előre egyeztetett időben.
- * Közös programok, ünnepek
  - óvodabál: szülők – nevelők mulatsága, (Vaskúton)
  - ünnepek: Szent Márton nap; Anyák napja; „Vizes nap” az apukákkal, nagycsoportosok búcsúztatása
  - kirándulások
- * Szülői értekezletek szervezése.
- * Nyílt napok tartása:
  - nagymamáknak előre kitűzött időpontban,
  - szülőknek beiratkozás előtt,
  - nemzetiségi héten.

A gyermekcsoportok látogatása a családoknál: szüreten, dióverésen, burgonyaszedésen, kukoricatörésen részvétel; állatok megfigyelése stb.

2. Iskola – óvoda

A két intézmény között fennálló kölcsönös nyitottságra és bizalomra épülő kapcsolat lehetővé teszi az együttműködést az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. Elősegítjük, hogy a gyermekek pozitív élmények útján, érdeklődéssel és örömmel induljanak az iskolába.

Az együttműködés formái:

- * Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés:
  - a leendő első osztályos tanító meglátogatja a nagycsoportosokat az óvodában,
  - a nagycsoportosok megismerkednek az iskolai környezettel,
  - tanévkezdés után az óvónők meglátogatják volt óvodásaikat az iskolában,

- * Az iskolavezetés és a leendő első osztályos tanítók meghívása az iskolai beíratás előtti szülői értekezletre.

- * Egymás rendezvényeinek kölcsönös látogatása.

- * Az iskolavezetés, az első osztályos tanítók tájékoztatója az első osztályosok eredményességéről.

3. Kapcsolat a helyi német nemzetiségi szervezettel

A Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működve, mint német nemzetiségi nevelést folytató óvoda, természetesen kapcsolatot tartunk a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Hagyományörző Táncegyesülettel.

Együttműködés formái:

- fenntartáshoz kapcsolódóan az alapidokumentumok jóváhagyása, (plusz költség esetén egyetértés)
- beszámoló
- rendezvényen részvétel

4. Kapcsolattartás egyéb intézményekkel

Óvodánk kapcsolatot tart a következő intézményekkel, amelyek az óvodai élet során a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik:

- * **pedagógiai szakszolgálatok** (Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bajai Tagintézménye, Bajai EGYMI, Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Bácskai Szakértői Bizottsági Tagintézménye)
- * **egészségügyi szakszolgálatok** (orvos, szakorvos, védőnő),
- * **gyermek- és ifjúságvédelem intézményei** (Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügy).
- * **Köznevelési intézmények, nemzetiségi szervezetek (UMZ)**

A kapcsolattartás formáit és módszereit a feladatok és szükségletek határozzák meg.

A **közművelődési intézmények** (könyvtár, közösségi ház, színház, múzeum) rendezvényein a gyermekek részt vehetnek csoportosan az óvónő vezetésével, vagy egyénileg a szüleikkel.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek olyan rendezvényeken vegyenek részt, amelyek megfelelnek érdeklődésüknek és életkori sajátosságaiknak.

5. Kapcsolat a katolikus egyházzal

Az erkölcsi nevelés elősegítése érdekében, szülői igény szerint, nevelési időn túl, óvodapedagógusi felügyelettel, lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az egyházi személy által szervezett katolikus hitoktatásban való részvételhez.

Összegzés

“Életem legfontosabb viselkedési szabályait egytől egyig az óvodában sajátítottam el...Íme, amit megtanultam:

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bánts másokat!

Mindent tégy oda vissza, ahonnan elvitted!

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

Élj mértékkel! Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset! Délutánonként szundíts egyet! A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól! Ismerd fel a csodát! Ne feledd a magocskát a műanyag pohárban: a gyökerek lefelé terjeszkednek, a növények felfelé, és senki sem tudja pontosan, mindez hogy van, de valamennyien hasonlóképpen élünk...

...Válaszd ki bármelyik pontot, fordítsd le bölcs felnőtt szavakra, és alkalmazd a családotra, kormányodra, munkádra, egész életedre – meglátod, bölcsnek és igaznak fogod találni...

...És akárhány éves is vagy, még mindig érvényes a szabály: a nagyvilágban fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól.”

(Robert Fulghum)

Úgy gondoljuk, óvodánk olyan hely, ahol a gyermekek minden segítséget megkapnak a számukra legmegfelelőbb út megtalálásához. Természetes egyszerűséggel segítjük őket, hogy megállják helyüket az iskolában, és majdan a világban.

Felhasznált irodalom

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 1996, 2009
2. Az óvodai nevelés programja 1989
3. A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve 1997
4. Önértékelési kézikönyv óvodák számára
5. Balázsne Szűcs Judit – Szaitzné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel 1998
6. Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában 1977
7. Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában 1995
8. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan 1985
9. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 1997
10. Deli Andrásné – Nagy Jenőné: Útmutató a nemzeti, etnikai nemzetiségi óvodák helyi nevelési programjának elkészítéséhez 1998
11. Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk 2001
12. Óvónők Kincsestára /módszertani kézikönyv/
RAABE Tanácsadó és Könyvkiadó Kft.
13. Óvodavezetési Ismeretek /kézikönyv/
RAABE Tanácsadó és Könyvkiadó Kft.
14. Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana 1997
15. Porkolábné dr. Balogh Katalin – dr. Páli Judit – Pintér Éva – Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program /Kudarccal az iskolában 1997, 2004
16. Talabér Ferencné: Nyelvi nevelés – nyelvi fejlesztés a nemzetiségi óvodákban 2004
17. Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában I. 1994
18. Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache (Budapest, 1998)
19. Christian Hoerburger: Oh ene meine mei (Budapest, 1997)
20. Monika Jäger-Manz: Deutschförderung durch literarische Werke im Kindesalter (BajaPress Nyomda, Baja 2015)

Legitimációs nyilatkozatok:

A Vaskút-Bátmonostor Német Nemzetiségi Óvoda szülői szervezete (SZMK) az intézmény Pedagógiai Programjának módosításával kapcsolatos véleményezési jogát a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 4.§ (5) bekezdésében meghatározottak szerint gyakorolta. (Nevelőtestületi elfogadás előtt véleményezte)

Vaskút, 2022. augusztus 25.

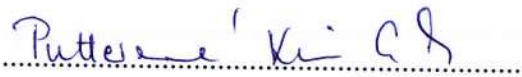

Szülői szervezet vezetője

A VBNNÓ nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.

Határozat száma: 3/2022 (VIII.26.) Nevelőtestületi határozat

Vaskút, 2022. augusztus 26.

Intézményvezető

Nevelőtestület képviselőjében

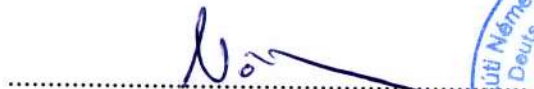

A Fenntartó VNNÖ jóváhagyó nyilatkozata:

AVBNNÓ Pedagógiai Programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2022. augusztus 26-án elfogadott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom.

Határozat száma: 28/2022 (IX.13) m. VNNÖ

Vaskút, 2022. 09. 13.

Vaskúti Német Nemzetiségi Önkormányzat

– Fenntartó részéről

1. sz. melléklet**Ziele und Aufgaben der zweisprachigen Erziehung**

Die Spieltätigkeit ist organischer Bestandteil des ungarischen „Grunddokuments für die Vorschulerziehung“. Daraus folgt, dass die allgemeinen Ziele und Aufgaben eines Nationalitätenkindergartens mit denen des Grunddokuments übereinstimmen müssen.

Das „Grunddokument für die Vorschulerziehung“ ist auch Grunddokument für die Spracherziehung. (1)

Spezifische Ziele:

- * Vermittlung der deutschen Sprache und Kultur entsprechend den Altersbesonderheiten und der individuellen Entwicklungsstufe des Kindes;
- * Pflege der Kulturgüter und Traditionen der deutschen Nationalität entsprechend dem Lebensalter des Kindes;
- * Vorbereitung der Vorschulkinder auf den Sprachunterricht;
- * Anbahnung einer zweisprachigen Identität, wobei die sprachliche Identität des Kindes zu akzeptieren und zu beachten ist.

In diesem Sinne hat die Spracherziehung folgende Aufgaben:

- * eine ausgeprägte und eindeutige Mimik und Gestik sowie eine entsprechende Verhaltensweise der Kindergärtnerin, sodass die Sprechsituationen verständlich werden
- * Traditionen, Sitten und kulturelle Wertvorstellungen der Nationalität zu pflegen
- * eine positive Lernatmosphäre zu schaffen, in der
  - das spontane, unbewusste und imitative Lernen mit Hilfe aller Formen der Spieltätigkeit verwirklicht,
  - die deutsche Sprache durch situatives und handlungsorientiertes Lernen vermittelt,
  - das Hörverständnis durch vielseitige Anregungen geschult,
  - die deutsche Sprache bei allen Gelegenheiten im Kindergartenalltag verwendet wird.

Die Spieltätigkeit

Spielen ist eine elementare Lebensäußerung und eine spezielle Form des Lernens. In der Spracherziehung wird dem Freispiel eine erhebliche Rolle eingeräumt. Die Kindergärtnerin hat folgende Aufgaben:

- * die Bedingungen für das Spiel zu sichern,
- * den Kindern keine voreiligen Anleitungen zu geben,

- * die Kinder in ihrem Spiel anzuerkennen und sie zu weiteren Spielaktivitäten anzuspornen
- * ein gelenktes Spiel zu planen und mit den Kindern durchzuführen

Das gelenkte Spiel hat fast dieselben Merkmale wie das Freispiel:

- * Die Kinder können sich frei entscheiden, ob sie die Angebote der Kindergärtnerin annehmen
- * die Wiederholung der Spiele führt zum Sicherheitsgefühl, zum Wohlfühlen und zur Ausgeglichenheit

Der Unterschied zwischen Freispiel und gelenktem Spiel besteht darin, dass bei Letzteren die Spielregeln – der eigentliche sprachliche Stoff – von der Kindergärtnerin bestimmt werden. Die Spielarten, die im Vorschulalter von entscheidender Bedeutung sind, helfen die sprachlichen Aufgaben erfolgreich zu lösen.

Die Hauptformen des gelenkten Spieles sind:

- * Funktionsspiele
- * Rollenspiele, Dramatisierung, Handpuppenspiele
- * Kreisspiele, Bewegungsspiele, Regelspiele

Märchen, Gedicht, sprachliche Erziehung

Die Förderung der deutschen Sprache steht im Mittelpunkt der erzieherischen Tätigkeiten. Das Sprachmodell der Pädagogen bietet sich als positives Vorbild an. Die literarische Förderung des Kindes läuft parallel zur Sprachförderung. Die literarischen Texte sollen die Förderung der deutschen Sprache sowie die gesamte Entwicklung der kindlichen Persönlichkeit unterstützen. „Das Kennenlernen und die Wiederholung der Reime, Gedichte, Lieder und Märchen sowie das Betrachten und Erzählen von Bilderbüchern sind den Bedürfnissen der Kinder entsprechend zu allen Tageszeiten eine wichtige Aufgabe der Pädagogen.“⁵

Aufgaben der Kindergärtnerinnen:

- * mit den Kindern so viel wie möglich deutsch sprechen und singen
- * einfache und kurze Sätze verwenden

---

⁵ Quelle: Monika Jäger-Manz: Deutschförderung durch literarische Werke im Kindesalter (BajaPress Nyomda, Baja 2015)

- * ein gutes Vorbild sein: ruhig und deutlich, gut artikuliert, laut genug und im normalen Sprachtempo sprechen
- * die Kinder ermutigen und loben, wenn sie deutsch sprechen oder singen
- * eine ungestörte Ecke zum Bilderbuchbetrachten sichern, ein Bücherregal mit Bilderbüchern bereitstellen
- * mit den Kindern gemeinsam ein Bilderbuch herstellen: malen, kleben, Text schreiben
- * die Reime und Geschichten oft wiederholen
- * die Themen sollen die Kinder ansprechen, die Texte sollen aus einfachen, kurzen Sätzen bestehen, Dialoge, wiederkehrende Sprüche beinhalten; Präsens als Zeitstufe
- * literarische Texte sollen sprachlich „vorentlastet“ sein
- * Trennung der Sprachen: keine Übersetzung von Reimen, Gedichte und Märchen; bestimmte Märchen immer auf Deutsch, andere immer auf Ungarisch erzählen
- * Rhythmus, Musik und Bewegung in die literarische Förderung einbeziehen, die Kinder mit allen Sinnen fördern
- * die Kinder in das literarische Erlebnis und in die Tätigkeiten einbeziehen
- * Texte vereinfachen, dialogisieren und erlebbar machen
- * Puppenspiel und dramapädagogische Mittel verwenden sowie Drehbühne, Schattentheater, darstellendes Spiel, Tischtheater usw.

Mundart kann auch mit den Kindern weitergepflegt werden, in der Volksdichtung haben Mundart und Dialekt einen festen Platz, aber nur authentische Mundartsprecher sollen mit den Kindern in der Mundart reden.

Rhythmus und Sprachmelodie der Volksreime sind in der Spracherziehung eine unentbehrliche Hilfe für die Ausspracheschulung. Die Volksdichtung trägt dazu bei, die Sprache für interessant zu halten, dadurch Spaß zu erleben sie zu wiederholen. (Fingerspiele, Kniereiterreime, Kosereime, Trostreime, Abzählreime, Tischsprüche usw.) Die Bedeutung der Bilderbuchbetrachtung liegt in der Erweiterung des Wortschatzes der Kinder. Bilderbücher mit Text oder Gedichten und Volksreimen spielen für die Sprachentwicklung eine wichtige Rolle. Zur Erweiterung der Sprachkenntnisse tragen Werke der Kinderliteratur bei, die lustig, spielerisch und humorvoll sind, deren Stil einfach

und natürlich bzw. leicht zu verstehen ist. Auch hier ist sprachliche Vorentlastung notwendig.⁶

Singen, Musik, Kreisspiele

Singen ist eine elementare Lebensäußerung des Kindes, Musik ist mit Freude verbunden. Lieder, Spiele und Reime sind besonders geeignet zur deutschsprachigen Förderung im Kindergarten. Für die Kinder ist Rhythmik und Melodik sehr interessant. Das historische und zeitgenössische Liedergut unterstützt den Spracherwerb im Kindergartenalter. Zusammen mit der Sprachförderung geschieht auch musikalisch-ästhetische Bildung durch eine Auswahl von qualitativ anspruchsvollen Liedern.

Die Auswahl des musikalischen Materials hat folgende Kriterien:

- * die Kreisspiele werden hauptsächlich aus der Volkskultur gewählt
- * Ziele und Aufgaben werden den in dem „Grunddokument der Vorschulerziehung“ vorgeschlagenen musikalischen Aufgaben angepasst zusammengestellt
- * in unseren Angeboten berücksichtigen wir die musikalische Frühförderung; Rhythmus und Melodie unterstützen das Gedächtnis der Sprache
- * Lieder, Singspiele, Tänze und Klanggeschichten in deutscher Sprache haben ihren festen Platz im Kindergartenalltag
- * *Überlieferte* Lieder, Kindertänze und Reime repräsentieren die musikalische, sprachliche, emotionale und tänzerische Kultur der Kinder *im deutschen Sprachraum*, haben deshalb eine exemplarische Bedeutung
- * die zum Musikhören ausgewählten Lieder werden hauptsächlich aus dem Volksgut gesammelt und nur teilweise in der Mundart weitergepflegt (nur authentische Mundartsprecher sollen Lieder u. Reime in der Mundart vermitteln!)
- * Klanghölzer, Trommel und einfache Instrumente helfen den Kindern, elementare musikalische Vorgänge zu erfahren
- * Wir machen die Kinder mit den typischen Musikinstrumenten der Ungarndeutschen bekannt (Ziehharmonika, Trompete u.ä.)⁷

⁶ Quelle: Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache (Budapest, 1998)

⁷ Christian Hoerburger: Oh ene meine mei (Budapest, 1997)

Zeichnen, Malen, Formen, Handarbeit

Das gestaltende Tun bezieht sich auf alle Tätigkeiten des Kindes, es ist eine wichtige Ausdrucksmöglichkeit im Vorschulalter. Zu diesem Gestalten gewährt die Kindergärtnerin technische Hilfe, damit die Vorstellung der Kinder den besten Ausdruck findet. Auch diese Tätigkeit wird zweisprachig ausgeführt.

Die Formen des bildnerischen Gestaltens sind:

- * Zeichnen und Malen
- * Kneten und Formen
- * Kleben, Schneiden, Falten, Drucken
- * Auffädeln, Flechten, Weben
- * Fetzen und Reißen

Vielfältiges Material wird angeboten, damit jedes Kind seinen Fähigkeiten und seinem Entwicklungsstand entsprechend gestalten kann. (Differenzierung in der Technik, Angebot und Mittel) Die meisten Materialien stehen zur freien Verwendung zur Verfügung.

Die bildnerische Gestaltung gibt der Kindergärtnerin viele Möglichkeiten, die deutsche Sprache zu verwenden. Der aktive Wortschatz wird erweitert, indem die Materialien und die Arbeitsvorgänge auf Deutsch benannt werden. Das Gestalten ist eine Möglichkeit der Kommunikation, die den Spracherwerb unterstützt.⁸

Bewegung

Wir bieten in unserer Einrichtung den Kindern vielfältige Bewegungsmöglichkeiten bei denen sie sich eigenständig Herausforderungen im grob – und feinmotorischen Bereich suchen können. Die Kinder sollen bei uns Erfolgserlebnisse haben, unabhängig von ihren motorischen Fähigkeiten. Sie können sich selbst ausprobieren und erfahren dabei auch, dass sie an ihre eigenen Grenzen gelangen. Sie entwickeln dabei Mut und Vertrauen in die eigenen Fähigkeiten und ein gutes Körpergefühl.

Fertigkeiten lassen sich herausbilden, wie Laufen, Springen, Hüpfen, Klettern, Rollen, Ziehen, Schieben, Fangen, Werfen. Bei der Auswahl der Körperübungen und Bewegungsspiele hat die

---

⁸ Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache (Budapest, 1998)

Kindergärtnerin die Aufgabe, die Grundformen der Bewegungen bei den Kindern zu schulen und zu fördern, daneben die Sprachkenntnisse der Kinder zu erweitern.

Die Bewegungserziehung ist im engen Zusammenhang mit der Spracherziehung. Der sprachliche Stoff, die Fachausdrücke des Sportes und die Anleitungen der Kindergärtnerin werden stufenweise eingesetzt. Die Übungen und Spiele werden möglichst auf Deutsch geleitet und von Veranschaulichen und Mitturnen begleitet.

Die Bewegungserziehung hat im Zusammenhang mit der Spracherziehung drei Formen:

- * die freie Bewegung im Freien
- * der tägliche Sport
- * die Sportbeschäftigung

Die Bewegungsspiele dienen mit ihren volkstümlichen Spielinhalten wie Fangspiele, Hüpfspiele usw. und mit der reichen Verwendung der schon bekannten Sprachkenntnisse der Spracherziehung. Der Wortschatz des Kindes wird bei den Nachahmungsspielen, Bewegungsgeschichten etc. erweitert.

Bei den täglich eingeplanten Beschäftigungen werden auch Geräte angeboten wie Stäbe, Bohnensäcke, Gymnastikreifen usw. Auch mit Rhythmus und Musik werden Bewegungserlebnisse vermittelt.⁹

Kennenlernen der Umwelt

Unsere Aufgaben sind:

- Zusammenstellen von traditionellen und lokalen Inhalte entsprechend dem Alter.
- Erstellen der differenziert organisatorischen Formen der Aktivität.
- die Kinder mit ihrer engeren und weiteren Umgebung bekannt machen, sie sollen die Möglichkeit haben, diese zu beobachten und Erfahrungen sammeln.
- mit Bereicherung der Erfahrungen und Kenntnisse die Neugier der Kinder erwecken, ihr Interesse befriedigen,
- ihren Wunsch nach Kennenlernen fördern, damit sie selbst ihre Objekte und Phänomene entdecken können.

---

⁹ **Quelle:** Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache (Budapest, 1998)

- Sicherung der Weise und Möglichkeiten der Erfahrungssammlung: ständige oder gelegentliche Beobachtungen, Experimente führen, Sammlung in natürlicher Umwelt, bzw. in Spielsituationen.

Umweltschutz:

- Gründung der Einstellung zur Natur und positive Bestätigung, Ausbildung des umweltbewussten Benehmens.
- Bauend auf die Offenheit der Kinder dabei helfen, dass das Kind das Gute, das Schöne in der Natur und in der menschlichen Umgebung bewundern kann, es soll es ehren und schätzen.
- -Zusammenarbeit von Kindergarten und Familie, und derer gute Beziehung kann die Erlebniselemente für die Kinder sichern. Die Kindergärtnerin baut auf die heimischen Erfahrungen der Kinder, deshalb ist es wichtig, diese zu erforschen und kennenlernen. Diese zu ergänzen, sichert der Kindergarten auch andersartige Tätigkeiten zur Bereicherung.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung:

- Sie kennen ihre engere und weitere Umgebung.
- Sie kennen in ihrer Umgebung die wichtigsten Institutionen und Gebäuden. Sie orientieren sich mit diesen Kenntnissen selbständig.
- Sie benennen die wichtigen Körperteile und Sinnesorgane.
- Durch die Einhaltung der grundlegenden Verkehrsregeln können sie im Dorf allein, selbständig verkehren.
- Sie kennen die verschiedenen Verkehrsmittel.
- Sie erkennen und benennen die Farben ihrer Umgebung, deren dunkle und helle Farbtöne.
- Sie erkennen und benennen ihre Körperteile, sie haben Anspruch auf Körperreinheit.
- Sie kennen ihren eigenen Körper.
- Sie erkennen die Stunden des Tages, die Jahreszeiten, sie können Unterschied zwischen ihnen machen und sie vergleichen.
- Sie erkennen einige Pflanzen.
- sie kennen die Zusammenhänge zwischen Jahreszeiten und Wetter.
- Sie kennen die Tiere, sie gruppieren sie aufgrund mehrerer Sichtweisen. Sie kennen ihre Eigenschaften.
- Sie kennen die wichtigsten Naturgegebenheiten unseres Dorfes.

Mathematische Erfahrungen

Während des Kennenlernens der Umwelt bekommen die Kinder mathematische Erfahrungen und Kenntnisse. Damit steht in engeren Kontakt die mathematische Erziehung mit Kennenlernen der aktiven Außenwelt und Spiel. Auf die Wirkung der mathematischen Erziehung entwickelt sich die Kompetenz zur Problemlösung der Kinder.

Unser Ziel:

Die problemlösende Tätigkeit soll Erlebnis für die Kinder bedeuten, sie sollen gerne an mathematischen Aktivitäten teilnehmen, die sie ihren selbständigen Erfahrungserwerb und Meinungsäußerung entwickelt. Die verschiedenen mathematischen Erfahrungen und Kenntnisse sollen den Kindern bei der Orientierung, Erkundigung in der Welt helfen.

Unsere Aufgaben sind:

- Entwicklung der Fähigkeiten: vor allem die Erfahrung, Erinnerung, Verstehen, Urteilsfähigkeit, Konstruieren.
- Entwicklung der intellektuellen Emotionen (Selbstvertrauen, Ausdauer, Entdeckung, Freude von Wissen).
- Entwicklung der intellektuellen Fähigkeiten, Bildung des logischen Denkens der Kinder. Während der Entwicklung der emotionalen, willensartigen und sozialen Eigenschaften die Kinder zu gemeinsamen und steuernden Aktivitäten, zu genauer Aufgabenlösung gewöhnen lassen.
- Altersgerechte mathematische Materialien zusammenstellen.
- Die richtige Wahl der Methoden und Werkzeuge.
- Differenzierung bei der Förderung der mathematischen Fähigkeiten durch Wahl der entsprechenden Organisationsform, in dem die individuelle Entwicklung verfolgt werden kann.

2. sz. melléklet**Migráns gyermekek interkulturális nevelése**

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- * A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- * Elismerjük és tiszteletben tartjuk a migráns gyermekek emberi méltóságát.
- * Nevelésük során érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét.
- * A migráns családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben keressük.

Feladataink:

- * Felkészülünk a migráns gyermek fogadására.
- * Az érkező gyermek számára megteremtjük az érzelmi biztonságot.
- * Az eltérő nyelvet, szokásokat, viselkedési módokat elfogadtatjuk, értékként mutatjuk be a többségi gyermekeknek.
- * Segítjük a migráns gyermekeket a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- * A migráns gyermek szívesen jár óvodába.
- * A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- * Szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- * Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.